

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

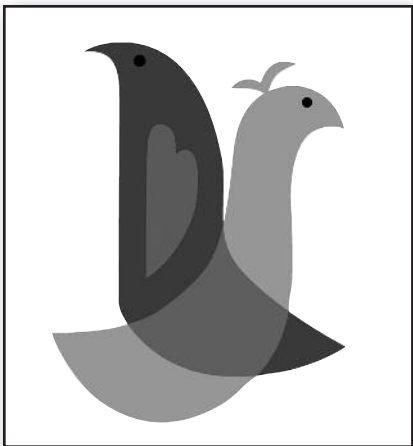
ANTRADIENIS – TUESDAY, DECEMBER – GRUODŽIO 16, 2014 • Vol. CV Nr. 148 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 12-15-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Melodija ir Ritmas
jau kelyje – 5 psl.

Atsisveikiname su litu, tačiau
liekame su Vyčiu – 10 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Lietuviškos Kalėdos Mokslo ir pramonės muziejuje Čikagoje

JŪRATĖ PAVILIONIS

Jau 1942 metais Mokslo ir pramonės muziejuje (Museum of Science and Industry) buvo surengta Kalėdinė paroda. Jos metu buvo puošiamos įvairių šalių eglutės. Į parodą buvo pristatyta ir lietuviška tautinė eglė.

Jau pirmąją savaitę muziejus sulaukė laiškų, kur buvo kalbama apie žaliaskarę šiaudinukų karalienę.

P. ir J. Daužvardžių šeima du mėnesius vėrė šiaudinukus kalėdinei eglutei. Gerb. Juzeфа Daužvardienė, neturėdama šiaudų, pakeitė juos popieriniais, gėrimui skirtais, baltais šiaudeliais. Į pradėtas rengti tautines programas įsijungė ir Lietuvos Vyčiai. – 2 psl.

Kalėdinės parodos tradicijos tęsiamos

Monikos Adomaitytės nuotraukos

Visą gyvenimą lydinti dangaus mėlynė

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Čikagietis Karolis Avižienis matė savo gyvenime ir karšto, ir šalto. Nuo sunkaus darbo kalvėje po dvyliką valandų per dieną Komijos ATSR paauglystėje iki įdomaus darbo Nobelio premijos laureatais garsiam Čikagos universiteto Chemijos fakultete, kur jis projektavo ir dalyvavo gaminant instrumentus fizinės chemijos doktorantams. Šlovės teko paragauti ir dukros Audros dėka: pastebėta žymaus italų režisieriaus Franco Zeffirelli, ji buvo pakviesta į Romą demonstruoti garsių dizainerių rūbus, o kadangi dar buvo nepilnametė, kelionėje ją lydėjo tėvelis. Karolis prisimena, kad apgyvendinti jiedu buvo garsiajame „Grand Hotel“, per kambarį nuo buvusio Prancūzijos prezidento Jacques Chirac, tuo metu viešėjusio Italijos sostinėje. Kita Liucijos ir Karolio Avižienių dukra Jūra – gabi vertėja, anglistė, ne vienerius metus dėstanti universitete ir studentų labai mėgiama.

Buvęs aktyvus Čikagos Lietuvių operos ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos Lemonte choristas, JAV Lietuvių Bendruomenės Brighton Parko apylinkės pirmininkas, „Akiračių“ mėnraščio administratorius, drožinėjantis medį, kalantis metalą, gaminantis papuošalus, iki šiol – entuziastingas keliautojas ir lietuviško meno rinkėjas, kulinarijos (jo gabumus prie plytos esu ne kartą maloniai patyręs!) ir vyno mėgėjas Karolis Avižienis šiandien yra pensininkas, gyvenantis įdomesnę ir aktyvesnę gyvenimą nei dažnas

dvidešimtmetis. O štai gruodžio 19 d. jis atskleis mums dar vieną savo nedaug kam žinomą talentą – pakvies į personalinę tapybos parodą Čiurlionio galerijoje. – 9 psl.

Toks jau Dievo įstatymas, kad negalima žmonių išganyti jų nemylint – H. Perreyve

Graikų matematiką ir fiziką Archimedą (apie 287–212 iki Kr.), nagrinėjusį skysčių savybes ir kūnų plaukiojimo juose sąlygas, manoma, prie šių darbų pastūmėjo problema, kurią mokslininkui pasiūlė Sirakūzų valdovas Hieronas. Valdovas juvelyrui buvo užsakęs pagaminti aukso karūną, bet įtarė, kad nesąžiningas meistras įlėdė į jį sidabro. Hieronas paprašė Archimedo tai įrodyti nesugadinant pačios karūnos. Pasakojama, kaip Archimedas, įlipęs į vonią ir pamatęs išsiliesius vandenį, staiga supratus, kad skirtingos medžiagos kūnai išstumia skirtingą kiekį vandens, kas jam leido išspręsti karūnos sudėties problemą. Jis iššokęs iš vonios ir, šaukdamas „Eureka“ (radau), nuogas pasileidęs miesto gatvėmis. Dėsnis, apibūdinantis jėgą, kuria skystis veikia jame esantį kūną, vadinamas Archimedo dėsniu.

Praėjusią savaitę panašiai atsitiko ir šių eilučių autorei, nors šiais visuotinės informacijos laikais, atrodo, vargu ar galima dar ką nors atrasti. Pasirodo, galima. Internetinėje žiniasklaidoje paskaičiau keletą straipsnių apie tai, kad Lietuvoje lankosi Lietuvos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius JAV ir Meksikai Žygimantas Pavilionis, kad jis susitiko su Vilniaus universiteto studentais, dalyvavo kažkuriame forume ir davė keletą interviu. Žodžiu, tėvynėje buvo plėšomas į visas puses. Po to vieną dieną išijungiau „Žinių radiją“, kur tuo metu ambasadorių kalbino kandusis Algis Ramanauskas-Greitas. Klausiausi, klausiausi šio jauno, malonaus ir labai išmintingo žmogaus ir staiga supratau – jis gali būti Lietuvos prezidentas! Dar įdomiau, kad po keleto minučių, pasirodo, panašiai pagalvojo ir radijo laidai parašęs laiškelį vienas jaunas politikas. Skirtumas tik tas, kad jis ambasadoriui bakstelėjo pašaipos adatele sakydamas: „Tai ką – taikai į ministrus pirmininkus ar tiesiai į prezidentus?“ Jaunajam kolegai, matyt, nepatiko girdėti už save protingesnį, bet, nepaisant to, ir jam tokia mintis šovė. Man ši mintis buvo labai maloni dėl to, kad iš šio jauno intelektualo sklido tai, ką aš norėjau girdėti, ir dar dėl to, kad ši žmogų prieš daugelį metų pažinojau ir sekiau jo karjerą. Tai buvo seniai, prieš dvidešimt metų, ir jeigu tas žmogus tikrai kada nors taps prezidentu, savo vaikiečiams galėsiu pasigirti, kad jis man davė pirmąjį savo, būsimąjo politiko, interviu. Tai buvo 1993-ieji metai, man tuo metu teko redaguoti krikščionių demokratų periodinius leidinius. Į Jaunųjų krikščionių demokratų sekciją įstojo rimtas jaunuolis, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto studentas. Tuo metu kandidatų į jaunuosius krikščionis demokratų sėkmingai „žvejojo“ išeivijoje, JAV, gimęs kitas studentas Aidas Palubinskas, prof. Felikso Palubinsko (vėliau pagal LKDP sąrašą patekusio į Seimą ir tapusio Seimo vicepirmininku) sūnus. Pasakodavo, kad Aidas jaunimo kavinėse amerikietišku stiliumi rengdavo laisvus pokalbius apie politiką ir taip įtraukė į jaunųjų krikščionių demokratų būrį daug perspektyvaus jaunimo. Tikriausiai tokiu būdu buvo sužvejotas ir Žygimantas Pavilionis.

Sužinoję, kad jis yra Vilniaus universiteto rek-

„Eureka!“ Atradau prezidentą!

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

toriaus akademiko Rolando Pavilionio sūnus, labai nustebome, nes pas krikščionis demokratų žmonės iš elito sluoksnio, o tuo labiau jauni, neidavo. Rektorius (nuo 1990 m.) tuo metu politikoje dar nesireiškė (Seimo nariu jis tapo 2000-aisiais), bet kadangi anais laikais priklausė komunistų partijai, buvome įtarūs. Paklaustas žurnalistės, kodėl pasirinko krikščionis demokratų, Žygimantas atsakė, kad pradžioje pabandė jaunųjų liberalų kompaniją, kuri tuo metu buvo ne tik veikli, bet ir populiari, bet jam ji nepatikusi, jis supratus, kad liberalų ideologija jam yra svetima. Jis sąmoningai apsisprendęs priimti krikščioniškosios demokratijos idėjas. Beje, ir baigiamajam darbui universitete jis pasirinko Viduramžių italų filosofo, teologo, tomizmo pradininko ir krikščionių šventojo Tomo Akviniečio mokymą. O į klausimą, kaip į jo pasirinkimą reagavo tėvai, atsakė: „Aš su jais diskutuoju“. Minėtame šiuolaikiniame interviu į laidos vedėjo klausimą apie tėvų įtaką jis pasakė, kad tėvas jį auklėjo laisvos Lietuvos dvasia, skatino turėti savo nuomonę ir nebijoti jos ginti. Apie santykius su mama, Aušrine Marija Pavilioniene, kuri žinoma kaip ypač modernių pažiūrų politikė, feministė, kovojanti už seksualinių mažumų teises, yra sakęs, kad jie dažnai ginčijasi.

Žygimantas Pavilionis buvo aktyvus Jaunųjų krikščionių demokratų sekcijos narys, pradžioje Vilniaus skyriaus pirmininkas, po to – respublikinės sekcijos pirmininkas, tapęs ir pačios Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos nariu, nes statutas numatė, kad jaunimo sekcijos vadovas yra ir visos partijos valdybos narys. Po keleto metų jaunasis politikas buvimą partijoje suspendavo, nes ėmė siekti diplomatinės karjeros, ir labai greitai lipo karjeros laiptais. (Ambasadorius interviu sakė, kad šiuo metu jis yra Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys.) Kartu su kitomis „megztomis beretėmis“ įtarinėjau, kad karjerą daryti jam tikriausiai padėjo tėvo pažintys ir autoritetas, bet dabar, matydama ir girdėdama jo brandžią asmenybę, jo mokėjimą bendrauti, jo nuoširdumą, su kuriuo jis žvelgia į reiškinius ir žmones, atsiimu savo įtarimus. Manau, kad tai žmogus, kuriuo galima pasitikėti. Kad taptų toks, koks yra – visapusiška asmenybė, jam teko įdėti daug pastangų ir darbo. Jis kalba daugeliu Europos kalbų – anglų, italų, rusų, prancūzų bei vokiečių ir kartu su sūnumis (kurie lanko JAV mokyklą) mokosi ispanų, turi, kad ir neaukštą, muzikinį išsilavinimą – kartu su vidurine mokykla muzikos mokykloje baigė fortepijono klasę, mėgsta visokią muziką, bet labiausiai – „metalą“. Jis puikiai išsilavinęs, eruditas daugelyje sričių, bet kalba neoficialiai, paprastai, kaip kalbame mes, žmonės iš gatvės, todėl, manyčiau, kad jeigu tik jis kandidatuo- tų,

nesunkiai sudarytų „savo“ žmogaus išpūdį ir laimėtų daugelio lietuvių palankumą.

Po Ž. Pavilionio serijos interviu Lietuvoje vienas politikos komentatorius įtarinėjo, kad kažkas Žygimantą Pavilionį stumia į prezidentus, daro jam reklamą. Aš nesu tuo tikra, nes seniai girdėjome tokį įdomų žmogų, bet jeigu kas nors anksčiau už mane pagalvojo, kad tai vertingas žmogus, aš esu už. Abu kartus balsavau už dabartinę Prezidentę ir didžiuojuosi, kad Lietuva turi tokią stiprią asmenybę, bet ši jos kadencija paskutinė, ji trečią kartą kandidatuoti jau negalės, todėl turėsime ieškoti naujų asmenybių. Mielai balsuočiau už Žygimantą Pavilionį, kuris ateinančią vasarą baigia ambasadoriauti Amerikoje ir grįžta į Lietuvą. Prezidento rinkimai dar tik po trejų metų, taigi būtų laiko jam pasireikšti ir Lietuvoje.

Šiuo metu Ž. Pavilioniui 43-eji, jo „curriculum vitae“ rodo talentingo, nuoseklaus ir sėkmingo žmogaus karjerą: 1993–1999 m. jis buvo Užsienio reikalų ministerijos Vakarų Europos šalių 3-asis sekretorius, Politikos departamento direktoriaus padėjėjas, Europos integracijos departamento Politinio bendradarbiavimo skyriaus pirmasis sekretorius, šio skyriaus vedėjas. 1999–2001 m. dirbo Briuselyje, buvo Lietuvos Nuolatinės misijos prie ES patarėjas, ministras-patarėjas. 2001–2002 m. – Lietuvos misijos prie Europos Bendrijų ministras-patarėjas. 2002–2006 m. vadovavo URM Europos (vėliau Europos Sąjungos) integracijos departamentui, buvo Lietuvos Vyriausiojo derybininko su ES pavaduotojas. 2006–2009 m. buvo Užsienio reikalų ministerijos sekretorius, 2009–2010 m. – ambasadorius ypatingiems pavedimams Transatlantinio bendradarbiavimo ir politikos departamente, koordinavo Lietuvos pirmininkavimą Demokratijų bendrijai. 2003 m. vasario mėn. apdovano- tas Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi (už indėlį Lietuvai stojant į ES), 2009 m. – Belgijos karalystės Leopoldo II komandoro ordinu bei Ordino „Už nuopelnus Lenkijai“ Komandoro kryžiumi. Ir jokių skandalų!

JAV lietuviai Žygimantą Pavilionį gerai žino – jis yra šaunios sūnų ketveriukės – Augusto, Dominyko, Simono ir Vincento – tėvas. Labai gražu buvo, kad nuvykęs prisistatyti pas JAV prezidentą Barack Obama jis atsivedė ir savo šauniąją komandą – žmoną Liną ir sūnus (taigi jis dar ir šeimos žmogus!). Beje, interviu „Žinių radijui“ jis sakė, kad su sūnumis lanko rytų kovos menus ir turi galimybę vieninteliu leidžiamu būdu su vaikais pasimušti. Kaip matyti iš „Draugo“ puslapių, jis aktyviai dalyvauja ir lietuvių Bendruomenės reikaluose, yra nuoširdus bendruomenininkų pagalbininkas ir bendramintis.

Aš nežinau, ar užsiimti tokia kaip ši agitacija yra korektiška, bet savo žavėjimosi talentingais žmonėmis niekada neslėpia. Politinę karjerą neretai „daro“ visokie menkystos, pagalvojau, kodėl nepasidžiaugus, kad Lietuva turi ir puikių žmonių, juk ne taip dažnai giriame vienas kitą (jo netgi vardas man malonus, mat savo jauniausiąjį sūnų mes taip pat esame pavadinę Žygimantu).

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti
„DRAUGĄ“
internete be jokio papildomo mokesčio.
Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.
Skaitykite „Draugą“ greičiau!

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5532**

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase: kasdien – **\$340.00** • visos savaitės **\$240.00**
Kanadoje (USD): – metams **\$390.00** • 1/2 metų **\$210.00** • 3 mėn. **\$110.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **\$615.00** • 1/2 metų **\$315.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
Kanadoje (USD) – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$120.00** • 3 mėn. **\$75.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams **\$220.00** • 1/2 metų **\$120.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Žvalgybų intrigomis besidomintys lietuviai vargu ar pražiopsojo Valsybės saugumo departamento (VSD) direktoriaus Gedimino Grinos interviu, neseniai duotą LRT televizijos laidai „Savaitė”.

Nepastebėti tokių laidų neįmanoma, nes bet koks, net ir trumpiausias, slaptųjų tarnybų vadovo pasirodymas viešojoje erdvėje traktuotinas kaip svarbus įvykis.

Slaptųjų tarnybų vadovai apie subtilias žvalgybines intrigas retai kada diskutuoja prieš televizijos kameras. O jei sutiko kalbėti – tai ši taktika pasirinkta ne atsitiktinai, ne šiaip sau. Vadinasi, slaptųjų tarnybų vadovybė nori mums kažką pasakyti. Ji kažką bando mums paaiškinti net ir... „nieko nepasakydama”.

Gruodžio 7-osios VSD direktoriaus G. Grinos interviu – svarbus, reikšmingas. Nemiros Pumprickaitės kalbintas svarbiausios Lietuvos slaptosios tarnybos vadovas atskleidė aplinkybių, leidžiančių numanyti apie „ypatingai sudėtingą situaciją”.

Visa Lietuva žino, jog kontržvalgybinių operacijų metu Lietuvoje sulaikyti du asmenys, kuriems oficialiai pareikšti įtarimai šnipinėjus svetimai valstybei. Šiuo metu VSD dėmesio centre – „Oro navigacijos” elektromechanikas ir Lietuvos kariuomenės paramedikas. Jie įtariamai sąmoningai bendradarbiavę su Baltarusijos slaptosiomis tarnybomis. Abu vyrai teismo laukia Lukiškių tardymo izoliatoriuje.

Kas tokiais atvejais labai svarbu? Kad pareikšti įtarimai bei kaltinimai nepasirodytų menkaverčiais. Mat jei lietuviškoji Temidė šnipinėjimu apkaltintus asmenis išteisintų, sušlubuotų mūsų slaptųjų tarnybų autoritetas, o tuo pačiu – ir valstybės autoritetas. Juolab kad visuomenės nuomonė apie mūsų „džeimsų bondų” profesionalumą ir taip nėra ypatingai aukšta. Ypač jei lyginsime juos su Estijos „džeimsais bondais”, per pastaruosius keletą metų atskleidusiais net tris aukšto rango šnipus. Mūsų kiai juk iki šiol dažniausiai pasižymėdavo gaudydami tokius pavojingus „nusikaltėlius” kaip Eugenijus Jonika – Golovenkinas, rinkęs priešiška valstybei informaciją iš... viešųjų šaltinių, arba „tero-

„Ypatingai sudėtinga situacija”

GINTARAS VISOCKAS

ristė” Eglė Kusaitė, jautusi simpatijų... čečenų kovotojams. Tiesa, VSD pareigūnai pasižymėjo ir narplioję – neišnarplioję savo kolegų VSD karininko Vytauto Pociūno žūties aplinkybių.

Tad žurnalistės susirūpinimas, ar įkalčiai – ne iš piršto laužti, – suprantamas. Ar neatsitiks būtent taip, kaip Lietuvoje dažnai nutinka – dideliu šnipštu? VSD direktorius atsakė, jog šios dvi kontržvalgybinės operacijos neturėtų patirti nesėkmės, nes rimtų įkalčių surinkta užtektinai.

Tačiau kaltę patvirtinantys įrodymai – dar ne viskas, ko reikia siekiant tikrojo, o ne parodomąjo, pasirinktinio ar dirbtinio teisingumo. Mįslingomis aplinkybėmis Baltarusijoje žuvusio VSD karininko V. Pociūno našlė Liudvika Pociūnienė, turėdama karčios patirties, žurnale „IQ” kadaise įvardino lietuviškosios Temidės silpnąsias vietas: „...ilgus metus pernelyg mažai reikšmės teikiama mūsų teisininkų humanitariniam išsilavinimui. Jie puikiai išmokomi nardyti įstatymų kodeksuose, tačiau filosofijos, etikos, metodologijos išmanymas lieka formalus, o ką ir kalbėti apie aksiologiją (mokslo apie vertybes)”.

Šias pastabas L. Pociūnienė išguldė žurnale „IQ” dar 2013-ųjų metų balandį. Per pusantrų metų mūsų teismai vargu ar spėjo išigilinti į tokias sudėtingas temas kaip vertybių mokslas. Be to, esama pavojaus, kad mums nedraugiškos, priešiškos valstybės telks milžiniškas jėgas, klaidindamos mūsų institucijas, visuomenę, teisėjus. Tiek Rusijos, tiek Baltarusijos žvalgyboms labai svarbu, kad mes apsijuoktume.

Tad prasmingu laikyčiau ir žurnalistės klausimą, kodėl Estija gaudo ypatingai svarbius postus užimančius šnipus, o mes – vien „smulkias žuvelas”?

Čia galimi tik du variantai: arba mes nepajėgiame demaskuoti aukščiausiose postuose užsimaskavusių Rusijos, Baltarusijos agentų; arba Rusijos ir Baltarusijos slaptosios tarnybos nepajėgia užverbuoti mūsų aukšto rango pareigūnų.

Kuris variantas atrodo logiškesnis? Šių eilučių autoriui įtikinamesnė antroji versija.

Ir vis dėlto svarbiausia, jog VSD direktorius nepaneigė laidos metu kilusių spėjimų – lietuviškoji kontržvalgyba bandė perverbuoti tiek elektromechaniką, tiek ir paramediką. Tačiau patraukti į Lietuvos pusę jų nepavyko.

Beje, nesugebėjo perverbuoti greičiausiai ne dėl to, kad pritrūko profesionalumo, patirties ar išminties. Mūsų kontržvalgyba susidūrė su idėjiniais šnipais, kuriems svarbus ne tiek finansinis atlygis, kiek politiniai nusiteikimai. Kiek dar tokių „idėjiškai antilietuviškų agentų” plūša strategiškai svarbiose Lietuvos institucijose, įskaitant ir patį VSD?

Žinia, jog Lietuvos kontržvalgybai nepavyko perverbuoti nei elektromechaniko, nei paramediko, – ypatingai bloga. Ji byloja, jog išsiaiškinti Lietuvos piliečiai netiki Lietuvos stiprumu. Jie verčiau renkasi kalėjimą nei „dvigubo agento” statusą. Jie tiki, jog ištikimybė Baltarusijai ar Rusijai suteiks daugiau naudos nei ištikimybė Lietuvai. Štai ką turiu omenyje, sakydamas „ypatingai sudėtingą situaciją”.

Be to, padėtis sudėtinga dar ir dėl to, kad Lietuvos slaptosios tarnybos iš pagrindų pakeisti padėties”. Mūsų valdžia neskuba didinti VSD biudžeto. Bent jau 2015-aisiais metais mūsų „džeimsai bondai”, remiantis VSD direktoriaus viešomis užuominomis, neturės galimybių organizuoti rimtesnių operacijų.

Ir vis dėlto kaip būtų džiugu, jei žodžiai apie prastą VSD finansavimą būtų tik akių dūmimas Rusijos ir Baltarusijos slaptosioms tarnyboms: ir ateityje manykite, jog Lietuvos slaptosios tarnybos – silpnutės silpnučukės, tuo tarpu mes jums pateiksime netikėtų staigmenų...

Lietuviškos Kalėdos Mokslo ir pramonės muziejuje Čikagoje

Atkelta iš 1 psl.

Šių metų gruodžio 7 d. Mokslo ir pramonės muziejuje įvyko eilinis lietuviškos tautinių šokių grupių ir folkloro ansamblio pasirodymas. Salėje puikavosi Sue Radavich-Whalen papuošta tautinė eglė. Koncertinėje programoje dalyvavo Giedrės Elekšytės-Kniežienės vadovaujama tautinių šokių grupė „Suktinis”, lietuvių liaudies muzikos ansamblis „Gabija”, vadovaujamas Genės Razumienės, jau 43-ąjį kartą John Radavich atliko lietuviško Kalėdų senelio vaidmenį. Tautinių šokių grupė „Lietuvos Vyčiai” (vadovės Lidija Ringienė ir Aušra Karalienė) 50-ąjį kartą pasirodė tradiciniame kalėdiniame renginyje. Jubiliejinis grupės koncertas sutapo su dideliu šokių grupės narių pasikeitimu (grupę papildė 15 jaunų šokėjų). Pasirodymas buvo labai įspūdingas. Salė buvo pilna pilnutėlė. Gražus lietuviškas šokis, skambi muzika, įvairiaspalviai tautiniai drabužiai ir pasitempę šokėjai džiugino žiūrovus. Mažieji „Vyčiai” iš visos širdies trepsėjo lietuvių liaudies šoki „Tik kalu, kalu per dieną...” Rato viduryje sukosi tautiniu kostiumu pasipuošusi šokių vadovė Lidija Ringienė. Tai buvo taip įspūdinga ir gražu. Lidija sakė: „Taip stipriai šokėjos trepsėjo, jog bijojau, kad sijonų nepamestų.”

Šokiai, muzika, pasakojimai apie Kalėdinius papročius ir tradicijas sušildė kiekvieno salėje sėdinčio širdį ir privertė nusišypsoti.

Ačiū Lidijai ir Aušrai, kad, ne-

gailėdamos savo laisvų popiečių, mokėte mūsų vaikus šokti. Ačiū „Suktinio” šokėjams ir vadovei už šokius, kuriuos padovanojote žiūrovams. Dėkojame „Gabijos” an-

samblių už muzikos garsus, kurie padėjo sušilti mūsų širdims. Ačiū gerb. John Radavich už gražų Kalėdų senelio vaidmenį.

TELKINIAI

Iš kairės: Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios klebonas Jaunius Kelpšas, dailininkė Magdalena Stankūnienė, Jubilias Pranas Povilaitis; stovi (iš kairės) ALIAS (Amerikos lietuvių inžinierių architektų sąjunga) pirmininkė Aurelija Dobrovolskienė, Ligija Tautkuvienė, žurnalistė Stefa Tamoševičienė, Rūta Kuncienė.

A. Dobrovolskienė nuotr.

Būk tvirtas, Lietuvos Ažuole!

LIGIJA TAUTKUVIENĖ

JAV lietuvių visuomeninio komiteto „Už dvigubą pilietybę“ nariai susirinko pasveikinti Praną Povilaitį gražaus 90-ųjų metų Jubiliejaus proga. Mūsų draugas Pranas Povilaitis (kurio JAV išeivijai pristatyti nereikia) – tai žmogus, savo gyvenimą paskyręs kovai už Lietuvos laisvę. Pranas priklausė daugeliui išeivijos organizacijų, bet svarbiausios – VLIK'as (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas), ALT'as (Amerikos lietuvių taryba), Amerikos Romos katalikų federacija. Didelę gyvenimo dalį jis skyrė išeivijos Krikščionių demokratų sąjungai (nuo 1989 m. – šios sąjungos generalinis sekretorius). Nepakaktų vietos aprašyti mūsų mie-lo Prano ilgo gyvenimo veiklai, skirtai Lietuvai.

Rašau „mūsų Pranas“, nes tai retas žmogus taip nuoširdžiai bendradarbiaujantis su trečiabangiais. Edvino Giedrimo rūpesčiu, bendraujant su Pranu, buvo pasirengta iškilmingai perkelti prel. Mykolo Krupavičiaus palaikus į Tėvynę.

2006 m. pasiūliau įkurti visuomeninį komitetą prelato palaikams perkelti į Lietuvą. Kartu su išeivijos atstovais sudarėme renginių planą. Čikagos Jaunimo centre surengėme atsisveikinimo pamėnėjimą. Programą atliko Čikagos pedagoginio li-tuanistikos instituto studentai, vadovaujami direktorės Rūtos Kuncienės. Dr. Romualdas Kriaučiūnas papasakojo apie prelato jaunystę, jo kelią į kunigystę.

Prelato palaikų perkėlimu iš Čikagos Šv. Kazimiero kapinių į Marquette Parko Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje įvyko iškilmingos atsisveikinimo Mišios, vadovavo Pranas Povilaitis, taręs ir atsisveikinimo žodį. Po šv. Mišių karstas su palaikais buvo išvežtas į Lietuvą.

Mes kreipėmės į Seimo pirmininką, kviesdami surengti iškilmingą posėdį Seime, suteikiant žodį Pranui Povilaičiui, kaip prel. M. Krupavičiaus bendraįgyiui.

Įvertinus nepaprastai didelį prel. Mykolo Krupavičiaus indėlį į nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio reformą, kurios dėka ženkliai pakilo Lietuvos ūkis, Edvino Giedrimo iniciatyva, mūsų Komitetas kreipėsi į prezidentą Valdą Adamkų dėl prelato apdovanojimo Vytauto Didžiojo ordinu su aukso grandine. Surinkome daug parašų. Deja, prelatas buvo apdovanotas (po mirties) Vyčio Kryžiaus ordino Didžiuoju kryžiumi.

Perkėlus palaikus, nutarėme Komiteto darbą užbaigti. Tačiau 2006 m. lapkričio 13 d. LR Konstitucinio teismo sprendimu buvo panaikinta prigimtinė LR pilietybės išsaugojimo teisė, įgijus kitos šalies pilietybę. Be abejo, tai sukrėtė ne vieną trečiabangį, nes išeivijai tokia teisė buvo palikta. Dėl to iškilo būtinybė sutelkti jėgas ir stengtis, kad būtų atstatytas teisingumas tik papildant LR Pilietybės įstatymą.

Komitetas, pasivadinęs JAV lietuvių visuomeniniu komitetu „Už dvigubą pilietybę“, pakvietė visus veikti kartu. Iš antrabangių Komitete liko tik Pranas Povilaitis. Ačiū jam, kad suprato ir pritarė mūsų kovai – juk prigimtinės teisės išsaugojimas nepaprastai prisideda prie išsiblaškiusių po pasaulį tautiečių vienybės bei Tautos vientisumo.

Lietuvis Pranas puikiai suprato ir Referendumo svarbą – jo įsitikinimu Lietuvos valstybės žemė negali būti parduodama užsieniečiams. Už referendumo idėjas jis balsavo „Taip“.

Gruodžio 8 d. šventėme 90-ąjį Prano gimtadienį. Susirinkome bendraminčiai, su kuriais buvome kartu Komitete (ir ne tik) jo šiltuose namuose. Tai

buvo kukli šventė, bet, Prano žodžiais tariant, buvo „jauku lyg savo šeimoje“.

Smagu matyti žvalų, ryškaus proto ir mąstymo Praną, vaikščiojantį tiesiai, be lazdos. Svarbiausia – ištikimai mylintį Tėvynę Lietuvą, kurioje norėtų ir numirti. Tik, deja, tos tvirtų Suvalkijos ūkininkų sodybos, kurioje jis augo, brendo, jau nebėra – sovietų melioracija sulygino, nušlavė nuo žemės paviršiaus ir atminimo ženklus.

Būk tvirtas ir sveikas, Lietuvos Ažuole!

Ligija Tautkuvienė – JAV lietuvių visuomeninio komiteto „Už dvigubą pilietybę“ pirmininko pavaduotoja.

Lietuvių Fondas paskirstė lėšas paramai ir stipendijoms

PSK Stipendijų pakomitetas (iš kairės): Jonas Gražys, Albertas Tuskenis, Vytas Narutis (PSK pirmininkas), Darius Sabaliūnas, Tauras Bublys (PSK Stipendijų pakomitečio pirmininkas), Rita Bieliauskienė, Vaida Armanavičiūtė, Agnė Vertelkaitė ir Sigita Baniulis.

LF archyvo nuotr.

Kiekvienais metais Lietuvių Fondas skiria paramą įvairiems projektams, kurie puoselėja ir plėtoja lietuvių švietimą, kultūrą, veiklą išeivijoje bei, gyvenant toli nuo tėvynės, padeda išsaugoti lietuvių kalbą bei tradicijas. Po Lietuvių Fondo skėčiu yra įsikūrę eilė specialių paskirties fondų, kurie pagal jų steigėjų nuorodas, dažnai tiesiogiai remia įvairius projektus ir Lietuvoje, ir JAV bei skiria stipendijas studentams.

2014 m. Pelno skirstymo komiteto posėdis (PSK) įvyko š. m. gegužės 17 d. Šiais metais buvo pateiktos 95 paraiškos, kuriomis prašoma bendra paramos suma siekė 1 241 718 dol. Buvo nutarta paremti 64 projektus ir tam skirta 329 813 dol.

Šiais metais daugiausia lėšų buvo skirta švietimo projektams (120 535 dol.); jaunimo veiklai (57 500 dol.); kultūrinei veiklai (82 128 dol.); lietuviškai ži-

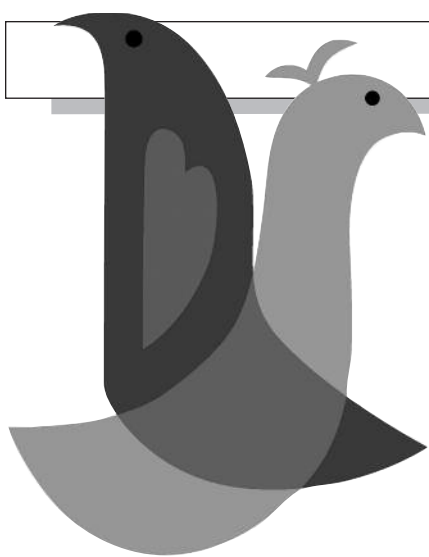
niasklaidai (28 400 dol.); visuomeninei veiklai (41 250 dol.). Daugiausia paramos susilaukė JAV Lietuvių Bendruomenės projektai (177 563 dol.).

2014 m. lapkričio 22 d. į posėdį rinkosi PSK Stipendijų pakomitečio nariai. Buvo skirstomos stipendijos studentams. Iš viso gauti 75 prašymai, kurių bendra prašymų suma siekė 423 193 dol. LF PSK Stipendijų pakomitečio nariai, apsvartę gautus prašymus, nutarė finansuoti 51 prašymą stipendijoms ir tam paskyrė 115 010 dol.

2014 metais projektų paramai ir stipendijoms iš viso skirta 480 668 dol. (444 823 dol. buvo paskirta posėdžiuose, 35 845 dol. – tiesiogiai iš specialių paskirties fondų).

Vytautas Narutis

LF Pelno skirstymo komiteto pirmininkas

DAINŲ ŠVENTĘ PASITINKANT

Melodija ir Ritmas jau kelyje

Aplankę daugybę JAV ir Kanados miestų, vasarą jie parlėks Čikagon

JOLANTA URBIETIENĖ

Kas gi tie Melodija ir Ritmas, paklauskite. Ogi tai du paukštukai, būsimosios X Šiaurės Amerikos lietuvių dainų šventės simboliai. Oranžinės spalvos Melodija iškeliavo pas choras į rytinę JAV pakrantę bei Kanadą, o geltonas Ritmas lanko dainininkus Vidurio ir Vakarų JAV.

Dainų šventės jaunojo minčių generatoriaus, už rinkodarą atsakingo Šarūno Daugirdo idėja tokiu būdu dar iki pačios šventės apjungti choras, leisti jiems vieniems su kitais susipažinti bei supažindinti visuomenę sulaukė didžiulio kitų organizatorių pritarimo. Padedant socialinės žiniasklaidos kuratorei Dianai Karvelytei, tuojau pat buvo sugalvotas maršrutas, pagaminti tie du mieli čiulbuonėliai, ir jie jau išplasnojo skleisti žinią apie būsimąją kitos vasaros Čikagos renginį, o pastarųjų nuotykius, bendravimą su kolektyvais visi norintieji gali stebėti šventės „Facebook“ ir „Twitter“ puslapiuose.

Šių dviejų paukštelių kelionė po Šiaurės Ameriką – tik viena iš daugelio unikalių idėjų, kurios sukasi sumanytojų galvose, aptarinėjamos nesuskačiuojamų pasitarimų metu ir į kurias dedama nepaprastai daug jėgų, kad jos būtų įgyvendintos. Renginio režisieriaus Vyto Čuplinsko galva visuomet pramušta visokiausiais išmąstymais, tačiau pastarajai šventei ir jis, ir jo komanda tų minčių turi galybę. Ne, iki šventės visos žiūrovų laukiančios staigmenos nebus atskleistos, bet mes, tie, kurie galime apie jas sužinoti, stebimės, iš kur pastarieji žmonės turi tiek fantazijos! Šventės eiga, tai, kaip sumastyta pristatyti skambėsiančius kūrinius, vizualiai juos pagyvinti, teatralizuoti, apšviesti, neabejotinai bus iššūkis kitų būsimųjų renginių sumanytojams.

Tačiau bet kokiai idėjai, kad ji išsipildytų, neužtenka tik gerų organizatorių norų. Pastaroji ir liks tik idėja, jeigu jai įgyvendinti nebus pinigų. Kalbėjime atvirai: kultūriniai renginiai – ypač lietuviški – ne visada noriai visuomenės remiami. O jei šitai ir daroma, tai kaskart tų pačių asmenų ar organizacijų. Jie nusipelnę pačios nuoširdžiausios aukų prašytojų padėkos! Tas, kas yra bandęs ieškoti finansinės pagalbos, gerai žino, jog tai nėra pats maloniausias užsiėmimas. Nepaprastai malonu, jog ateinančios vasaros renginį ir vėl remia nuolatinės dainų švenčių globėjos – JAV bei Kanados Lietuvių Bendruomenės. Dėkingi dr. Terri ir dr. Jonui Prunksiams, savo piniginę paramą paskyrusiems Kęstučio Daugirdo bei Rugilės Kazlauskaitės kūriniui „Dainuojanti revoliucija“, taip pat Eglei ir dr.

Pirmasis Melodijos nutūpimas – pas Maironio lituanistinės mokyklos chorą New Yorke.

Mariui Laniauskams, lėšų skyrusiems Ritos Čyvaitės-Kliorienės bei Nijolės Kersnauskaitės maldai „Namų ugnis“ (už sūnų Luką, 2015 m. iššventinamą kunigu). Būtų šaunu, jei atsirastų ir daugiau norinčiųjų tapti šventės kūrinių ar pokylio rėmėjais, padengti bent dalį iš Lietuvos atvykstančių chorų apgyvendinimo arba koncerto patalpų nuomos išlaidų. Ar tiesiog nupirktų šventės marškinėlius. Bet kokia pagalba šiam nepaprastai gražiai lietuviškos chorinės dainos puoselėjimo tradicijai – beje, šiemet žymnią 90-mečio jubiliejų – norinčiam išlaikyti renginiui būtų labai reikalinga ir su dėkingumu priimta.

Manome, jog po Ilinojaus universiteto Čikagoje skliautais 2015-ųjų liepos 5 d. susirinks per 1 400 choristų ir koncerto klausysis apie 5 000 žiūrovų. Džiugu, kad pastaruoju metu prie kolektyvų prisijungė daug naujų narių, ypač jaunimo! Dabar užsiregistravę keturiasdešimt keturi JAV, trylika Kanados bei dešimt chorų iš Lietuvos. Beje, tarp pastarųjų – tokie gerai žinomi kolektyvai, kaip Vilniaus mokytojų namų mišrus choras „Bel Canto“ (2013 m. jis pripažintas geriausiu mišriu choru Lietuvoje, o šiemet iš Rygoje vykusios chorų olimpiados drauge su kitais keturiais Lietuvos kolektyvais „Bel Canto“ parsivežė auksą), Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“, Kauno berniukų ir jaunuolių choras „Varpelis“, B. Dvariono muzikos mokyklos mergaičių choras „Viva Voce“ iš Vilniaus. Nors iki renginio dar likęs geras pusmetis, jau dabar iš lūpų į lūpas eina garsas ir apie į šventę atvykstančius populiarius muzikantus iš anapus Atlanto – folkloro, džiazo bei daugelio kitų stilių dainininkę Rasą Serra ir talentingą pučiamųjų

instrumentų atlikėją Saulių Petreikį. Beje, čia visai tinkama vieta kreiptis su štai tokiu klausimu: kas šia pusę Atlanto grojate akordeonu? Mums jūsų, vietinių talentų, labai reikia! Kodėl, kol kas nesakysime. Apsilankę šventės internetinėje svetainėje ir paspaudę nuorodą „Dalyviai“, praneškite apie save. Tuomet jums asmeniškai smulkiau apie tą slaptą projektėlį bus paaiškinta. Žodžiu, tiesiog nuostabu, kad šios šventės dvasia jau gyvena ir didelis, ir mažas, daugiau ar mažiau žinomas atlikėjas bei kolektyvas – visi yra laukiami, nesvarbu, iš kurios jie vandenyno pusės, – kiekvienas talentas praturtins būsimąją renginį.

Kaip žinia, pageidaujantieji tą savaitgalį apsistoti viešbutyje seniai užsisakinėja kambarius „Sheraton Chicago Hotel and Towers“, 301 E. North Water St. Chicago, IL, (312) 464-1000. Paminėjus Lithuanian Song Festival, suteikiama nuolaida. Paskutinėmis žiniomis, kambarių dar likę, bet jų sparčiai mažėja! Šventės tinklalapis, paspaudus nuorodą „Viešbutis“, suteiks daugiau vertingos informacijos.

Galima nusipirkti bilietus ir į po šventės minėtame viešbutyje rengiamą pokylį bei šokių vakarą. Smulkiau viską išsiaiškinsite interneto svetainėje („Krautuvėlės“ nuoroda).

Na, o svarbiausia – jau galite įsigyti paties koncerto bilietus. Juk visai čia pat – nuostabios besibaigiančių 2014-ųjų metų šventės. Kodėl nepamąščius apie originalią dovaną, bilie-

tą į X Šiaurės Amerikos lietuvių dainų šventę ateinančią liepą? Neabejojame, kad pradžiugintumėte savo artimąjį ir drauge neleistumėte nutrūkti nuostabiai lietuviškos dainos išsaugojimo gijai. Bilietai (suaugusiems – 40–50 dol., jaunimui iki 18 m. – 20 dol. – dainų šventės interneto svetainėje (spauskite nuorodą „Visiems“, po to – „Renginiai & Bilietai“) bei Ilinojaus universiteto Čikagoje bilietų kasoje (UIC box office). Pirkdami pastarojoje nemokėsite papildomų *Ticketmaster* agentūros mokesčių.

Chorai! Papasakokite apie save. Savo išpūdžiais bei nuotaikomis, užplūstančiomis besiruošiant artėjančiai šventei, pasidalinkite su kitais – ne tik per socialinę žiniasklaidą. Dar gyvas ir spausdintas žodis, tad tegul apie jus sužino ir skaitantieji JAV bei Kanados lietuvių spaudą, tegul eina garsas apie jus, kolektyvus, nuo kurių balsų kitą vasarą aidės didelė koncerto salė Vėjų mieste. Rašykite: ujolanta@sbcglobal.net.

Daugiau svarbios informacijos ieškokite:

Dainų šventės interneto svetainė
www.dainusvente.org
 Facebook – www.facebook.com/dainusvente2015
 Twitter – @DainuSvente

Nespalvotose kadruose – agentų sekti asmenys.

A. Vaškevičiaus nuotr.

Slaptosios policijos taikiklyje – komunistinio režimo priešai

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse iki šių metų pabaigos veikia unikali paroda, pavadinta „Žvilgsnis į Prahą per slaptosios policijos objektyvą“. Ją parengė Čekijos totalitarinių režimų tyrimų institutas kartu su Saugumo tarnybų archyvu.

Ši paroda jau buvo eksponuota Amerikoje – Washingtone ir New Yorke, taip pat Briuselyje, Stokholme, Maskvoje, Berlyne, Miunchene, Bukarešte, Budapešte, Melbourne ir daugelyje kitų pasaulio vietų. Simboliška, kad Vilniuje ji atidaryta būtent Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse, kuris taip pat saugo nemažai archyvuose paslėptų istorijų.

Nuotraukose, kurių autoriai yra ne žymūs fotografai, o buvę Čekoslovakijos valstybės saugumo darbuotojai, įamžinti šios tarnybos slapta sekti komunistinio režimo priešai. Tūkstančiai tomų dokumentų rinkinių, nuotraukų ir negatyvų, šimtai sekamų asmenų – tai tik dalis šių tarnybų palikimo. Šios nuotraukos yra išskirtinė medžiaga, atspindinti Čekoslovakijos XX amžiaus aštuntojo ir devintojo dešimtmečių realijas.

Šiandien jau sunku net patikėti, kad vos prieš ketvirtį amžiaus dabar šviečianti ir turistus iš viso pasaulio viliojanti Praha buvo visai kitoks miestas – fotografijose ji pilna pastolių, su nušiuusiais fasadais. Tai miestas be turistų, be šviečiančių reklamų ir kioskelių, restoranų terasų. Gatvės pilkos, tamsios ir tuščios, daugelis atsitiktinai įamžintą po Prahą vaikštinėjančių žmonių yra paniurę, atrodo įbauginti.

Dar 1975 metais Čekoslovakijos disidentas ir būsimasis šios šalies prezidentas Vaclav Havel tuometiam šalies vadovui Gustav Husak parašė garsųjį laišką, kuriame teigė, kad „egzistencija nusmuko iki biologinio vegetavimo lygio“. Jis rašė: „Neviltis sukelia apatiją, apatija – prisitaikymą, prisitaikymas – rutininį veiksmų (jie paskui laikomi masinio politinio aktyvumo įrodymu) atlikimą. Visa tai kartu sudėjus sudaro laikotarpio supratimą apie vadinajamąjį normalų elgesį – savo prigimtimi ypač pesimistinį supratimą.“

Sekami buvo disidentai, menininkai, dvasininkai, dešimtys kitų tuometiam režimui nepalankių žmonių. Parodos stenduose galima atpažinti ir garsųjį kino režisierių, „Oskarų“ laureatą Milos Forman, ir kardinolą František Tomašek, daug prisidėjusį prie permainų šalyje, ir kitus asmenis. Nuotraukose šie žmonės dažniausiai atrodo gana atsipalaidavę, matyti, kad net ir persekiojimo laikais jie išliko dvasiškai laisvi.

Sekimui buvo panaudojama dešimtys žmonių. Kiekviena sekimo operacija buvo kruopščiai planuojama, parenkami ją atliksiantys asmenys, suformuojamos jų grupės. Archyvai liudija, kad sekimui buvo naudojama moderni ranga ir aparatūra,

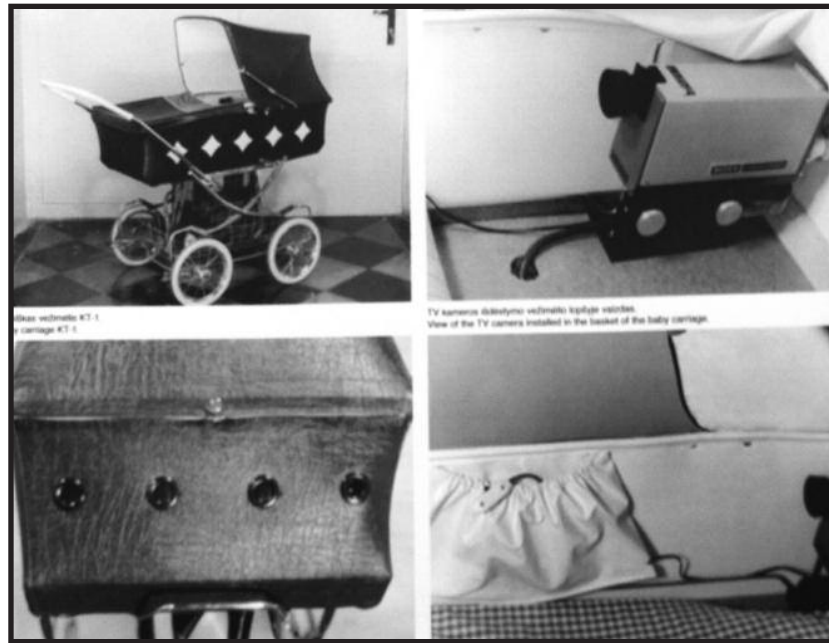
brangūs ir kokybiško fotoaparatai. Jie buvo slepiami lagaminuose, krepšiuose, net vaikiškuose vežimėliuose.

Pavyzdžiui, 1975 metų vasarį vykdyta sekimo operacija „Tennisinkas“, kurios metu sektas Vokietijos Federacinės Respublikos pilietis, domėjėsis sovietų kareivinėmis. Agentai padarė 38 nuotraukas ir nufilmavo 90 metrų kino juostos, kuriuose įamžino sekamojo ryšius ir veiklą. Iš viso dabar Čekijos saugumo tarnybų archyve saugoma dešimtys tūkstančių fotografijų ir negatyvų, kurie papildo čia esančias 7 693 bylas.

Prasidėjus pokyčiams 1989 metais ir slaptajai policijai baigiant veiklą, paaiškėjo, kad joje tuo metu dirbo 795 saugumo karininkai, kurie užsiėmė ne tik 523 Čekoslovakijos ir kitų šalių piliečių sekimu, bet ir kai kurias įstaigas, tarp jų dvylika ambasadų.

Nuotraukose sekliai fiksavo pačias banaliausias sekamųjų privataus gyvenimo situacijas – susitikimus, pokalbius, kasdienius įpročius, laisvalaikį. Nuotraukose sekami asmenys dažnai šypsosi, net ir žiūrėdami į slaptus fotografus nesutrunka, nors galbūt įtaria, kad yra saugumo akiratyje.

„Slaptosios tarnybos veikė visame buvusiam sovietiniame bloke. Tai Vokietijos ‘Stasi’, Rumunijos ‘Securitate’, Sovietų Sąjungos KGB ir kitos. Vienas iš pagrindinių visų represinių organizacijų tikslų buvo kitaminčių persekiojimas“, – sakė parodos atidaryme Genocido aukų muziejaus vadovas Eugenijus Peikštenis. Atidarymo metu parodą pristatė ir Čekijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Bohumil Mazanek.

Aparatūra slėpta net vaikiškuose vežimėliuose.

E. Peikštenis teigė, kad šių organizacijų veikla įvairiose šalyse nedaug kuo skyrėsi, o metodai taip pat buvo panašūs. „Tai sekimas, slaptos kratos, slaptas fotografavimas, pasiklausymas. Tačiau buvo ir skirtumų. Pavyzdžiui, Vokietijos Demokratinės Respublikos (DDR) ‘Stasi’ turėjo sukaupusi stiklainiuose labai didelę žmonių kvapų kolekciją. Skyrėsi ir represinių struktūrų veiklos mastai. Žinome apie kitaminčių persekiojimą Sovietų Sąjungoje, Lietuvoje, tačiau pats brutaliausias ir žiauriausias buvo Rumunijos režimas, kuris represavo daugybę asmenų“, – sakė direktorius.

Saugumo struktūros visose sovietinėse šalyse naudojo moderniausią to meto įrangą. Tuskulėnų muziejuje eksponuojama pasiklausymo įranga buvo pagaminta Lenkijoje. Tuskulėnuose sukaupta medžiaga liudija, jog totalus žmonių sekimas iki pat Nepriklausomybės atkūrimo vyko ir Lietuvoje.

Parodos atidaryme dalyvavo ir Čekijos ambasadorius Lietuvoje B. Mazanek (antras iš d.). Čekijos ambasados nuotr.

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Aptartas ES vaidmuo sprendžiant krizes

Vilnius/Briuselis (ELTA) – Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius Briuselyje dalyvavo Europos Sąjungos (ES) Užsienio reikalų tarybos posėdyje, kuriame buvo aptarta politinė ir saugumo padėtis Sirijoje, Irake, situacija Ukrainoje.

Ministrai diskutavo apie ES išitraukimą sprendžiant Sirijos krizę, kur dėl besitęsiančio konflikto padėtis nuolat blogėja. Tarybos išvakarėse įvyko neformalus ministrų susitikimas su Jungtinių Tautų (JT) specialiuoju pasiuntiniu Sirijai Staffan de Mistura.

ES ministrai taip pat aptarė politinę ir saugumo situaciją Irake ir regione bei kovotojų iš užsienio problemą. ES vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai Federica Mogherini pristatė rengiamą ES strategiją Sirijai ir Irakui kovos su islamistų grupe (ISIL) kontekste.

Pasak L. Linkevičiaus, ES turi remti Irako vyriausybės pastangas, jos nacionalinę programą ir bendradarbiavimą su Kurdistano regiono vyriausybe, visos regiono valstybės turi prisiimti atsakomybę kovoje su ISIL.

Atsižvelgdama į išaugusius humanitarinės pagalbos poreikius, Lie-

tuva 2012–2014 m. skyrė apie 171 300 eurų Artimųjų Rytų regionui. Šiais metais skirta 26 tūkst. eurų humanitarinė pagalba Irako vaikams per JT Vaikų fondą (UNICEF). Planuojama skirti techninę pagalbą medikamentais, dalyvauti karių apmokymo misijoje.

Ministrai aptarė situaciją Ukrainoje, pasirengimą ES ir Ukrainos Asociacijos tarybai bei F. Mogherini vizitui į Kijevą gruodžio 16–17 dienomis.

Prieš posėdį vykusiame neformaliame Ukrainos draugų susitikime, kuriame dalyvavo ES užsienio reikalų ministrai ir Ukrainos užsienio reikalų ministras Pavlo Klimkinas, buvo pabrėžtas skubių reformų Ukrainoje poreikis ir patvirtintas ES siekis toliau remti Ukrainą.

L. Linkevičiaus teigimu, ši diena svarbi Ukrainai, nes vyksta pirmoji ES ir Ukrainos Asociacijos taryba. Pasak ministro, dėmesys Ukrainai Užsienio reikalų taryboje turi būti nuolatinis.

Pasak L. Linkevičiaus, savo politikoje dėl Rusijos ES turi būti kantri ir nuosekli, reikia duoti laiko sankcijoms veikti.

2015-ieji – M. K. Oginskio metai

Vilnius (ELTA) – Seimui 2015-uosius paskelbus Mykolo Kleopo Oginskio metais, Vyriausybė patvirtino jų minėjimo veiksmų planą. Šiai progai 2015-aisiais planuojama surengti festivalius, parodas ir koncertus, Rietave pastatyti M. K. Oginskio paminklą, Plungėje atidaryti restauruotus kunigaikščio rūmus.

Rietave taip pat vyks tarptautinis jaunųjų atlikėjų konkursas-festivalis „Mykolo Kleopo Oginskio kūrybos perlai“, Plungėje – X tarptautinis Mykolo Oginskio festivalis. M. K. Oginskiui skirti koncertai skambės Valdovų rūmuose, Paryžiuje ir Florencijoje. Kitąmet taip pat bus restauruota Rie-

tavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia.

M. K. Oginskis (1765–1833) buvo politikas, diplomatas, Abiejų Tautų Respublikos Seimo narys, Vilniaus universiteto mokslo tarybos garbės narys, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sukilėlių vyriausybės – Lietuvos tautinės aukščiausiosios tarybos – narys, socialinių reformų idėjų puoselėtojas, rašytojas memuaristas, kompozitorius, parašęs žymųjį kūrinį „Atsiveikinimas su tėvyne“.

250-ąsias M. K. Oginskio gimimo metines UNESCO ir valstybės narės įtraukė į pasaulio kultūrai, švietimui, mokslui, istorinei atminčiai minimų svarbių sukaikių sąrašą.

Demokratija Lietuvoje patenkinto žmogaus portretas

Vilnius (BNS) – Iki 30 metų amžiaus, didmiestyje gyvenantis, aukštąjį išsilavinimą įgijęs ir uždirbantis daugiau kaip 2 500 litų per mėnesį – paklaustas, kaip vertina dabartinę demokratijos būklę Lietuvoje, pilietis kur kas dažniau už kitus atsakytų esąs patenkintas dabartine demokratijos padėtimi.

Tiesa, su tokiu piliečiu nesutiktų daugiau kaip pusė šalies gyventojų: naujienų agentūros ELTA užsakymu rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ lapkričio 14–24 dienomis atliktos apklausos duomenimis, lapkritį 55 proc. respondentų nebuvo patenkinti demokratijos būkle šalyje. Lyginant su spalio mėnesiu, pesimistų padaugėjo vos 1 procentiniu punktu, tačiau bendros tendencijos rodo, kad gyventojai į demokratinę aplinką šalyje žiūri vis prasčiau – 2013-ųjų lapkritį demokratijos būklę Lietuvoje neigiamai įvertino 52 proc. apklaustųjų – 3 proc. mažiau nei dabar.

Daugiau už kitus demokratijos veikimu šalyje yra nepatenkinti vy-

K. Kavolėlio nuotr.

resni nei 50 metų žmonės, gyvenantys kaime, respondentai su viduriniu išsilavinimu bei su mažiausiomis šeimos pajamomis per mėnesį (iki 1500 litų), pensininkai, bedarbiai ir darbininkai, tautinių mažumų atstovai.

Palankiai į dabartinę demokratijos padėtį šalyje žvelgia 36 proc. apklaustųjų – tiek pat, kiek šių metų spalį, tačiau 3 proc. mažiau nei 2013-ųjų lapkritį. Nežinančiųjų ir neapsisprendusių skaičius per du pastaruosius mėnesius pasikeitė nežymiai – nukrito nuo 10 proc. spalį iki 9 proc. lapkritį.

Australijos pareigūnai šturmo kavinę Sydnejuje

EPA-ELTA nuotr.

Sydnejus (ELTA) – Apsiginklavę pareigūnai šturmo kavinę Sydnejuje, taip užbaigdami įkaitų dramą, sukeltą iraniečio Man Haron Monis.

Medicinos darbuotojai bėgo nešini neštuvais kavinės link, kurioje buvo girdėti šūviai. Pranešama, kad keli žmonės buvo sužeisti, tačiau nusikaltėlio likimas kol kas nėra žinomas.

Pasigirdus salvei šūvių, keli įkaičiai iškeltomis rankomis išbėgo iš kavinės.

49-erių M. H. Monis, kuriam politinis prieglobstis Australijoje buvo suteiktas 1996-aisiais, jo buvusio advokato buvo apibūdintas kaip vienišius, veikiantis vienas. Pranešama, kad dar keli įkaičiai ištrūko po to, kai dar penkiems pavyko išsigelbėti.

M. H. Monis, laikantis save dvasininku, pareigūnams yra gerai žinomas. Pranešama, kad vyras yra susijęs su buvusios žmonos nužudymu. Be kita ko, jis buvo pripažintas kalto siuntus įžeidžiamus laiškus mirusių Australijos karių šeimoms.

Naujienų agentūros pranešė, kad nusikaltėlis susisieko su jais, norėda-

mas išdėstyti savo reikalavimus. Tačiau pareigūnai nurodė žiniasklaidai jų neviešinti.

M. H. Monis paėmė įkaitų „Lindt“ kavinėje Martin Place aikštėje Sydnejaus centre pirmadienį apie 9 valandą 45 minutės vietos laiku. Kavinės lange matyti juoda vėliava su užrašu arabų kalba.

Praėjus šešioms valandoms, iš statato išbėgo trys žmonės, dar po valandos ištrūko kiti du asmenys. Iš viso kavinėje buvo 15 įkaitų.

Nusikaltėlis buvo įsakęs įkaitams stovėti prie kavinės langų ir laikyti juodą vėliavą – tradicinę islamistinę Šahados vėliavą, kurioje parašyta: „Liu-diju, kad nėra Dievo, išskyrus Alachą, o Mahometas – Alacho pasiuntinys“.

Užpuolikas pasinaudojo trimis įkaitėmis, kad šios perduotų jo reikalavimus žmonėms. Anot įkaičių, M. H. Monis reikalavo, kad į kavinę būtų pristatyta IS vėliava. Antrasis vyro reikalavimas – pokalbis su premjeru Tony Abbott.

Orlaivio katastrofos kaltininkai turi būti teisiami

Kijevas (BNS) – Ukrainos prezidentas Petro Porošenka išreiškė viltį, kad ateinančių metų pirmoje pusėje bus paskelbtos tarptautinio tyrimo dėl oro bendrovės „Malaysia Airlines“ reiso MH17 lėktuvo katastrofos rytų Ukrainoje išvados ir kad kaltininkai bus patraukti atsakomybėn.

„Tie duomenys dar nepaskelbti – pirminiai rezultatai... Labai tikiuosi, kad ateinančių metų pirmoje pusėje rezultatai bus paskelbti ir tai nedelsiant paskatins imtis veiksmų, kad būtų patraukti atsakomybėn tie, kas įvykdė

šią ataką“, – P. Porošenka sakė duodamas interviu Australijos televizijai ABC.

Prezidentas pabrėžė, kad jau gauti preliminarūs rezultatai rodo, jog 298 žmonių gyvybes nusinešęs Malajijos lainerio „užpuolimas buvo įvykdytas iš teritorijos, kontroliuojamos teroristų, padedant rusams“.

Lėktuvas buvo atakuotas „raketa ‘žemė-oras’, gauta iš Rusijos, o mes turime to raketos paleidimo palydovinę nuotrauką“, – pridūrė Ukrainos vadovas.

Prieš Kalėdas – rusų antplūdis

Maskva (BNS) – Rusijos kelionių tinklalapis Travel.ru pripažino Bratislavą, Sofiją ir Vilnių patraukliausiais Europos miestais, kuriuose galima nebrangiai ir turiningai apsilankyti Naujųjų metų ir ortodoksų Kalėdų atostogų laikotarpiu. Tinklalapis įvertino 35 Europos sostines. Rusijoje Kalėdos švenčiamos sausio 7-ąją.

Sudarydamas šį sąrašą, Travel.ru atsižvelgė į kelionės ir apsigyvenimo išlaidas ortodoksų Kalėdų naktį – iš sausio 6-osios į 7-ąją. Skaičiuojant kelionės kainą vienam turistui, buvo įvertinta, kiek kainuotų apsistoti trijų žvaigždučių viešbutyje, esančiame iki 5 km nuo miesto centro, papietauti nebrangioje kavinėje, dalyvauti pažintinėje ekskursijoje mieste, įsigyti parą galiojantį viešojo transporto biuletą ir aplankyti populiariausius miesto muziejus.

Patraukliausia pripažinta Slovakijos sostinė Bratislava, kurioje Rusijos piliečiui viena biudžetinės kelionės diena kainuotų apie 40 eurų (138 litus). Šią šalį norintiems aplankyti Rusijos piliečiams reikia įsigyti Šengeno vizą, o skrydis iš Maskvos į Bratislavą trunka 2 val. 45 minutes.

Bulgarijos sostinėje Sofijoje, į kurią Rusijos piliečiai gali atvykti turėdami nacionalinę arba daugkartinę Šengeno vizą, viena kelionės diena kainuotų vienu euru daugiau. Skrydis iš Maskvos į Sofiją trunka 2 val. 55 minutes.

Trečioje Travel.ru sąrašo vietoje atsidūrė Vilnius (42 eurai, 145 litai), į kurį iš Maskvos galima atskristi per 1 val. 20 minučių. Šengeno vizą turintys Rusijos piliečiai į Lietuvos teritoriją gali atvykti bet koku transportu.

ŠVENTADIENIS

Popiežius Pranciškus
Šventa nusidėjėlių Bažnyčia

EPA nuotr.

Bažnyčia yra šventa, nes kyla iš Dievo, kuris yra šventas, jai yra ištikimas ir jos neapleidžia mirties ir blogio galiai. Ji tikrai šventa ne dėl mūsų nuopelnų, bet dėl to, kad neatsiejamai susijusi su Jėzumi Kristumi, nes yra vedama Šventosios Dvasios, kuri ją ištyrina, perkeičia, atnaujina. Istorijoje būta gundymų tvirtinti, kad Bažnyčia tėra ty-rųjų, teisingųjų, o kiti turi likti anapus jos. Tačiau tai netiesa. Bažnyčia sudaryta iš nusidėjėlių, kurie kviečiami leisti juos perkeisti. Ji neatmeta nė vieno, kviečia kiekvieną būti apgaubtu galestingumo, švelnumo ir atleidimo Tėvo, kuris leidžiasi randamas.

Kiekvienas esame raginamas sakyti – esu čia su savo nuodėmis, Viešpatie. Atleisk man, padėk eiti į priekį, perkeisk mano širdį. Kiekvienam, kuris tik nori sugrįžti namo, Dievas yra laukiantis tėvas. Bažnyčia yra visų namai. Kiekvienam ji suteikia galimybę eiti šventumo ke-liu.

Šiandien labai svarbu savęs klausti: ar esame Bažnyčia, kuri priima atviromis rankomis nusidėjėlius, kuri teikia drąsos ir vilties, kurioje išgyvenama Dievo meile, kurioje skiriamas dėmesys kitam?

Ką galiu padaryti aš, kuris jaučiasi silpnas, trapus nusidėjėlis? Dievas sako: nebijok šventumo, nebijok būti vedamas Šventosios Dvasios. Šventumas nėra nepaprastų dalykų darymas, tai mūsų silpnumo susiti-kimas su malonės jėga, tai pasitikėjimas Jo veikimu, kuris leidžia mums gyventi meilėje, viską daryti su džiaugsmu ir nuolankumu, dėl Dievo šlo-vės ir tarnystės artimui.

Bernardinai.lt

Parengta pagal 2013. 10. 02. popiežiaus katechezę

ATLANTIC ExpressCorp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA

Siuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

Wally's Market 1781 East 70th Street, Chicago, IL 60639 Tel: 847-594-2998
Gates Corp 6511 W. Irving Ave. Chicago, IL 60634 Tel: 773-383-7161
Extreme Exteriors 4040 N. 24th Ave. Suite D, Skiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1100
Blomel 3801 Cornelia Tr. Murdalen, IL 60092 Tel: 312-535-3376
Smilga 2819 34th St. Downer, IL 60015 Tel: 330-427-0229
Excel Insurance 5152 W. Belmont Ave #4 Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
Atlantic Express Chicago 2716 W. 71 St. Chicago, IL 60629 Tel: 773-424-7918

Siūdoma automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis
automobilių pristymą iš visų JAV aukcionų
išsami informacija telefonu: **1-708-599-9680**

Centrinio biuro adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Lithuanian Plaza 9541 S. Ruyter Ave, Flossmoor, IL 60422 Tel: 815-548-9066
Kangskakėlių Užeiga 8519 S. Harlem Ave. N. m. 11 60501 Tel: 708-324-5522
Halla 9551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-904-7887
Always With Flowers 11301 D.G. State St., Lincoln, IL 60460 Tel: 312-224-6026
Eurus Hall 22 W. 835 Buffalo Rd. Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-493-4742
Wonders of Nature 714 S. Halsted Street, Hoffman Estates, IL 60133 Tel: 847-733-1100

Lydia Griauzdė, gyvenanti **Riverside, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Kęstutis Černis, gyvenantis **West Bloomfield, MI**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Labai Jums ačiū už paramą.

Raymond J. Kartavičius, gyvenantis **North Riverside, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

DATOS ir SUKAKTYS

Trečia gruodžio savaitė

Gruodžio 15 d.

– 1813 m. gimė Liudvikas Adomas Jucevičius, žemaičių lietuviškojo sąjūdžio dalyvis, literatas ir kraštotyrininkas, aprašęs žemaičių krašto gyvenimą, papročius, pirmasis papasakojęs legendą apie Jūratę ir Kastytį (mirė 1846 m.).

– 1859 m. Ludwik Lejzer Zamenhof, akių gydytojas, filologas ir esperanto kalbos kūrėjas (mirė 1917 m.).

– 1939 m. JAV pagaminta pirmoji nailono partija.

– 1964 m. Kanados parlamentas nusprendė, kad naująją šalies nacionalinę vėliavą puoš raudonas klevo lapas baltame fone.

– 1989 m. Lietuvos Komunistų partija paskelbė atsiskirianti nuo Tarybų Sąjungos Komunistų partijos.

– 1995 m. Europos Sąjungos vadovai numatomą įvesti bendrą valiutą pakrikštijo euro vardu.

Gruodžio 16 d.

– 1775 m. gimė Jane Austen, anglų rašytoja romanistė, pasižymėjusi savo moterų personažų portretais, romano formos įvaldymu, ironija (mirė 1817 m.).

– 1865 m. ratifikavus 13-ąją Konstitucijos pataisą, JAV panaikinta vergija.

– 1904 m. mirė **Jurgis Zauerveinas** (Georg Sauerwein, slapyvardis – Girėnas), poliglotos, filosofijos daktaras, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, publicistas, poetas, giesmės „Lietuvninkai mes esame gimę“ žodžių autorius (gimė 1831 m.).

– 1917 m. gimė Seras Arthur Charles Clarke, britų rašytojas, išradėjas ir futuristas, geriausiai žinomas mokslinės fantastikos romanu „2001 metų kosminė odisėja“ bei to paties pavadinimo filmu, pastatytu kartu su Stanley Kubrick. Jis, kartu su Robert A. Heinlein ir Isaac Asimov, priskiriamas Didžiajam mokslinės fantastikos rašytojų trejetui (mirė 2008 m.).

– 1921 m. mirė Charles Camille Saint-Saëns, prancūzų kompozitorius, vargonininkas, dirigentas ir pianistas, labiausiai išgarsėjęs savo kūriniais „Žvėrių karnavalas“, „Samsonas ir Dalila“, „Danse Macabre“ ir simfonija Nr. 3 (vargonų simfonija) (gimė 1835 m.).

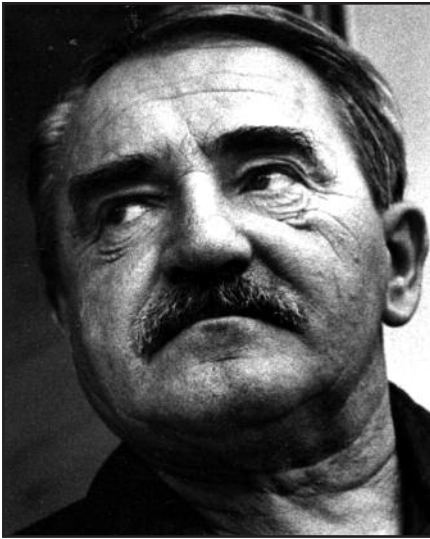
– 1942 m. mirė Augustinas Voldemaras, tarpukario Lietuvos politinis veikėjas, istorikas, pirmosios vyriausybės vadovas (gimė 1883 m.).

Gruodžio 17 d.

– 1866 m. gimė Kazys Grinius, trečiasis Lietuvos Respublikos prezidentas, šalį valdęs nuo 1926 m. birželio 7 d. iki gruodžio 17 d. (mirė 1950 m.).

– 1926 m. po įvykdyto valstybės perversmo Antanas Smetona išrinktas Lietuvos Respublikos vadu, o gruodžio 19 d. Seimo išrinktas Prezidentu.

– 1931 m. mirė Jonas Yčas, Lietuvos pedagogas, valstybės ir visuomenės veikėjas, profesorius, nacionalinės istoriografijos pradininkas, Lietuvos evangelikų reformatų veikėjas (gimė 1880 m.).

– 1980 m. mirė **Marius Katiliškis**, Lietuvos iš-eivijos rašytojas (gimė 1914 m.).

Gruodžio 18 d.

Tarptautinė migrantų diena.

– 1737 m. mirė Antonio Stradivari, italų pasaulinio garso smuikų meistras (gimė 1644 m.).

– 1842 m. įkurta Kauno gubernija.

– 1946 m. gimė Steven Spielberg, amerikiečių kino režisierius ir prodiuseris.

Gruodžio 19 d.

– 1848 m. mirė Emily Bronte, britų rašytoja. Ją labiausiai išgarsino romanas „Vėtrų kalnas“ („Wuthering Heights“), pasirodęs 1847 m. (gimė 1818 m.).

– 1863 m. gimė Pranas Mašiotas, pedagogas, rašytojas, kultūros veikėjas (mirė 1940 m.).

Gruodžio 20 d.

– 1699 m. caras Petras I pasirašė dekretą dėl Rusijos kalendoriaus reorganizavimo, pagal kurį Naujieji metai iš rugsėjo 1 d. perkelti į sausio 1 d.

– 1922 m. Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Italija ir Japonija pripažino Lietuvą *de jure*.

– 1987 m. įvyko daugiausiai aukų taikos metu pareikalavusi katastrofa jūroje – Filipinų keltui „Dona Paz“ susidūrus su tanklaiviu žuvo 4386 keleiviai ir įgulos nariai.

Gruodžio 21 d.

– 1798 m. mirė Laurynas Gucevičius, architektas, brandžiojo klasicizmo atstovas Lietuvoje (gimė 1753 m.). Žymiausias jo darbas – Vilniaus arkikatedros architektūra.

– 2007 m. Lietuva oficialiai priimta į Europos Sąjungos Šengeno erdvę.

– 2012 m. kalendoriaus, sudaryto majų civilizacijos, pabaiga. Pasaulio pabaiga neįvyko.

Visą gyvenimą lydinti dangaus mėlynė

Atkelta iš 1 psl.

Nuo tikro pomėgio niekur nepabėgsi

Orland Parke gyvenantis Karolis Avižienis neslepia, jog jam negana to, ką įgijo mokykloje ar universitete. Siekdamas vis naujų žinių jis plečia akiratį, nors ir perkopęs aštuntąją dešimtį, neleidžia sau pasenti ir atveria naujų galimybių vartus. Seniai kun-kuliavo jame noras parodyti draugams bei Čikagos lietuviams savo tapybą. Nugalėjęs įvairiausias biurokratines kliūtis (ar tai nebūdingas reiš-kinys mažoje lietuviškoje diasporoje?) prieglobstį atrado Čiurlionio gale-rijoje. Parodos išvakarėse, ant kai kurių drobių dar pilnai neišdžiūvus da-žams, Karolis dalinasi mintimis apie šį savo pomėgį.

– Pradžiai prisiminkime Tavo pirmąją pažintį su teptuku...

– Gera! atsime nu. Tai buvo 1966 metais čia, Čikagoje, pas kazimierietę seselę Mercedes. Jaunimo centro pa-talpose vyko meno pamokos. Liepė kiekvienam įsigyti pagrindinių spal-vų dažų, popieriaus ar drobės. Kai kurie pas ją jau anksčiau mokėsi. Daugiausia, aišku, buvo „poniusin-kų“ – gal tik vienas kitas vyras. Pa-aiškinusi meno pagrindus, seselė pa-statė rūpintojėlį ir sako: „Tapykite!“ Man nelabai tai patiko ir klausiu jos, ar negalima ką nors kitko pasirinkti? „Gera! – nusišypsojo vienuolė, – pa-ieškok namuose kokią atvirutę ir ją nu-kopijuok.“ Radau pas save Cezanne na-tiurmortą su obuoliais. Nutapiau. Už kelių savačių nunešiau – parodžiau. Pasakė: „Čia Tau nėra ką veikti.“ Su-pratau – reikia savarankiškai toliau dirbti ir tobulintis.

Kiek vėliau, berods, 1969 metais, vienoje mugėje 69-oje gatvėje parda-viau savo natiurmortą už 70 dolerių. Tąsyk tai buvo dideli pinigai. Po metų viską mečiau. Namuose augo sūnus. Paskui gimė viena dukra, vėliau kita, o aš tuomet dar studijavavau Roose-velto universitete. Šeimyniniai įsipa-reigojimai tęsiasi beveik 40 metų. Bet prieš penkerius metus dukra Jūra pa-dovanojo dažus bei molbertą, sakyda-ma: „Tėveli, tapyk – žinau, kad suge-bėsi.“ Ir paklusau... Per tą laikotapį nu-tapiau apie 40 darbų.

– Kokia Tavo mėgstamiausia technika?
– Aliejus ant drobės. Skirtingai

nuo daugumos dailininkų ar mėgėjų, savo teptukus skystinu vandenyje. Tai palengvina darbą. Kokybė nenukenčia. Kaip pradžioje, taip ir dabar, dirbu tik su aliejiniais dažais – jokių akvarelių. Bandžiau, bet nepatiko. Tiesa, prisi-menant ankstyvesnius laikus, dar bū-damas Komijoje (metai prieš emig-ruojant į Vakarus) plaukiau kartą barža ir pastebėjau vieną valdininką – tokį storulį. Mane patraukė jo cha-rakteris. Susiradau popieriaus gabalėlį ir paslapčia – kad jis nematytų – pra-dėjau piešti eskizą. Šis priėjo, paėmė tą piešinuką ir tarė: „Maladiec, malčik (t. y., „šaunuolis, berniuk“ – nors bu-vau dvidešimtmetis), esi gabus. Suge-bi neblogai piešti.“

1956 m. su žmona ir sūnumi grį-žome į Lietuvą. Mums, „sibiriokams“, buvo uždrausta apsigyventi didmies-čiuose – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose. Atsidūrėme Šilutėje. Pa-daviau paraišką studijuoti Meno aka-demijoje. Pasiziūrėjo į mane: „Kas Jūs toks ir iš kur?“ Pasakiau, kad no-riu mokytis, gi jų atsakymas buvo pa-prastas: „Mums tokių nereikia...“

Kiekviename darbe pridėta sielos

– Tavo darbai kurti „iš akies“, t. y. na-tūroje ar iš nuotraukų?

– Daugiausia iš nuotraukų. Mėgs-tu keliauti, bet negaliu sau leisti pra-bangos imtis su savim paletę, o juolab – molbertą. Tą darydavo ir profesio-nalūs dailininkai. Nufotografuoja koki peizažą, o paskui sugrįžę į savo atelje nutapo. Be to, dabar man su molbertu keliauti būtų sudėtinga – ne tas am-žius. Bet esu patenkintas tokiais savo darbais, o kai kurie kūriniai, mano manymu, net labai pavykę. Kai ką iš matytų muziejuose darbų nukopijuo-davau, pasirašydamas „a la...“ Bet tai irgi originalus darbas, nes pridedu ir savo sielą.

– Koks dailininkas turėjo Tau didžiausios įtakos?

– Cezanne. Pirmąsyk mačiau jo kūrinius Meno institute čia, Čikagoje. Man jis paliko didžiulį įspūdį. Ir kur pasaulyje bekeliaudavau, pirmiausiai ieškodavau jo tapybos. Iš lietuvių dai-lininkų niekas neturėjo man reikš-mingesnės įtakos.

– Ar buvimas meno kolekcininku Tau padeda ar apsunkina savęs išreiškimą drobėje?

Karolis Avižienis

R. Lapas nuotr.

– Padedą. Daug darbų turėjau pats ir tebeturiu, jau nekalbant apie tais, kiek esu kitiems pardavęs ar įrėminęs per tuos dešimtmečius. Juk viską ma-čiau iš arti – savo akimis, laikiau savo rankose.

– Kaip apibūdintum savo kūrybą?

– Svarbu, kad būtų gražu ir links-ma. Juk gyvenimas ir taip liūdnas, tai geriau tapyti ką nors linksmo! Na, o jei rimčiau, mano darbai yra tarp realiz-mo ir ekspresionizmo. Abstraktų nesu bandęs kurti, ir jei atvirai, netrau-kia! Modernizme viskas daugmaž jau išsemta. Ko gero, tai nieko daugiau kaip šarlatanizmas?

– Ką matysime Tavo parodoje šį savait-galį Čiurlionio galerijoje?

– Keturiasdešimt darbų. Daugiau-siai – peizažai ir natiurmortai, nutapy-ti per paskutinį penkmetį. Bus trejetas ir iš mano tapybos pradžios – prieš ke-turiasdešimt metų. Taip pat parodysiu savo medžio drožinius (kadaise trum-

pai studijavau pas žymų medžio skulp-torių Ipolitą Užkurnį), metalo skulp-tūrą bei juvelyrką.

– Ir pabaigai – kokia Tavo mėgstamiausia spalva?

– Mėlyna. Dar iš Komijos laikų pri-simenu, koks gražus būdavo pavaka-ryje dangus – toks ypatingai mėlynas! Kaip tokį grožį užfiksuoti? Juk foto-aparatų tuomet mes neturėjome. Tą spalva, tas dangus mano vaizduotėje iš-liko net praėjus daugiau kaip pusei am-žiaus. Tapau savo malonumui. Prak-tiškai niekur nesimokinau. Esu sava-mokslis.

Akivaizdu, jog ir savamoksliai gali būti kūrėjais. Įsitikinkite tuo patys. Visi nuoširdžiai laukiami Karolio Avi-žienio tapybos parodoje, kurios atida-rymas įvyks jau šį penktadienį, gruo-džio 19 d. 7:30 val. v. Čiurlionio gale-rijoje (5620 South Claremont gatvėje Či-kagoje). Bus ir vaisės. Automobiliai – saugomi. Atvykite – nepasigailėsite!

Asmeninio archyvo nuotraukos

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ

SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS

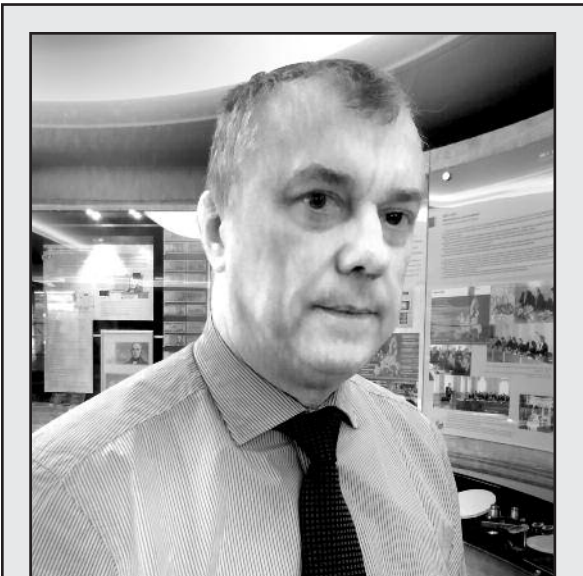
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

EURĄ PASITINKANT

Atsisveikiname su litu, tačiau liekame su Vyčiu. Jis – amžinas

Pasitinkant eurą trumpai Vyčio, lietuviškų pinigų ir lito istoriją primena Lietuvos banko Pinigų muziejaus vadovas **Vidmantas Laurinavičius**.

– Kodėl ant euro yra ne Gedimino bokštas, bet Vytis?

– Gana sudėtinga trumpai papasakoti lietuviškų pinigų istoriją... Kodėl mes pasirinkome Vytį vaizduoti mūsų piniguose ir kodėl jis yra nacionalinėje eurų pusėje? Vienos šalys euro nacionalinėje pusėje pasirinko vaizduoti įvairiausių architektūrinius paminklus, žymius savo žmones. Kyla natūralus klausimas – argi mes kitokie? Juk yra net 8 euro monetos, todėl buvo galima vaizduoti Gedimino pilį, Trakų pilį, Vilniaus arkikatedrą... Kuriant lietuviškus eurus šios idėjos buvo labai rimtai svarstomos.

Jau 2007-aisiais turėjome išvesti eurą, tačiau, kaip sakoma, per nago juodymą – pritrūko vienos dešimtosios (!) procento Maastrichto kriterijų infliacijos rodiklio. Todėl mes iškritome.

Lietuvos Monetų kalykla jau buvo nusipirkusi tam reikalingą įrangą ir buvo nukaldintos bandomosios monetos. Jau tada buvo visiškai pasirengta euro monetų kaldinimui. Mat 2004 metais, Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, buvo nutarta, jog mes įsivesime ir visai bendrijai bendrą valiutą.

Tada prie Lietuvos banko veikė Pinigų kūrimo komisija. Ji sprendė visus su pinigais susijusius klausimus: projektavimas, kas vaizduojama, nominalai, kas juos spausdins, kaldins ir kt.

Ši komisija paskelbė konkursą, kaip turėtų atrodyti euro nacionalinė pusė. Sulaukta netikėtai daug pasiūlymų, nes visuomenė galėjo dalyvauti ir ji noriai atsiliepė.

Išgryninus visas idėjas, išaiškėjo, ką tauta labiausiai norėjo matyti ant euro. Žinoma, vyravo patys žinomiausi architektūros paminklai.

Lietuviški eurai, santykinai su kitomis šalimis, sudarys tik mažutę dalį – mūsų monetų tiražai, palyginus su vokiečių, prancūzų ar ispanų bus labai maži. Tad imta svarstyti, ką mes, be architektūros paminklų, jiems galime pasiūlyti. Taip buvo prieita išvados – juk jau daugiau nei 600 metų mes turime savo Vytį, naudojamą ne vien tik valstybės herbuose, tačiau ir lietuviškuose piniguose.

Idėja visiems labai patiko – nėra ko blaškytis. Užsienietis, pamatęs Vytį ant euro, prisimins, jog raitelis – Lietuvos valstybės simbolis, jog mes turime senas valstybingumo tradicijas. Štai latviai pa-vaizdavo euruose savo herbą – tautinės valstybės simbolį, estai – savo žemėlapi. Jie neturėjo į ką atsiremti, bet mes turime seną valstybingumo simbolį. Tai – Vytis.

– Atėjo pas mus prieš 600 metų, iš XIV amžiaus...

– Pirmosios lietuviškos monetos atsirado XIV a. pabaigoje. Pirmosios monetos buvo netaisyklingos formos, kaldintos itin primitivia technologija – iš sidabro vielos. Atkerpamas gabaliukas, jis dedamas ant priekalo, kuriame išraižyti ženklai, ir paprastu plaktuku štampuojama. Todėl kokybiškų monetų nebuvo ko ir tikėtis, jos nebuvo taisyklingos

formos ir atvaizdas retai kada būdavo monetos viduryje. Seniausia mus pasiekusi moneta yra denaras (1388 m.).

Tose pirmosiose monetose raitelio atvaizdas dar visiškai nesusiformavęs – tai žirgas išeidavo be galvos, tai be uodegos ir pan. Bet raitelis tais laikais jau buvo naudojamas valstybės, kunigaikščių antspauduose. Nebuvo nusistovėjusi ir raitelio jojimo kryptis – vienos monetose jis pasuktas į kairę, kitose į dešinę, tai stovintis, tai lekiantis, vienos laiko skydą, kitose – kalaviją. Kai kuriuose pavyzdžiuose matome skyde naudojamą ir dvigubą Jogailos kryžių, Gediminaičių stulpus.

Lietuvos valstybės herbas susiformavo XV a. – tai yra raitelis, įkomponuotas į herbinį skydą. Mūsų herbas (LDK Vytauto) – vienas seniausių Europos herbų. Jis kilo iš portretinių anspaudų, nes šis herbas pirmiausia vaizdavo patį didįjį kunigaikštį, pasiryžusį kalaviju apginti savo kraštą.

Per visus šiuos 600 metų žirgo išvaizda labai keitėsi – pirmosiose monetose žirgo uodega buvo nuleista. 1495 m. LDK Aleksandrui įvykdžius pinigų reformą, pinigai imti kaldinti pagal gerokai tobulesnę europietišką technologiją. Tada jau nebenaudojama sidabro viela, o buvo karpomi skrituliukai ir monetose imta įkomponuoti datą. Nuo tada pradėtas rašyti ir valstybės vadovo vardas. Tačiau čia raitelis dar kitoks, kitokia jo apranga, kitoks ir jo žirgas.

Žirgą pakelta uodega pirmą kartą pamatome tik XVI a. ketvirtajame dešimtmetyje. Tačiau šis vaizdas nenusistovi – vėlesnėse monetose uodega tai kils, tai leis...

Beje, gal būt mes pernelyg esam savo atmintį pririšę prie vaikystėje matyto Juozo Zikaro sukurtą raitelio atvaizdą – kitose šalyse herbais manipuliuojama kur kas laisviau, jis lengviau varijuojamas, stilizuojamas. Kad ir vokiečių erelis – kartais jis sunkiai atpažįstamas. Mat čia vis dailininkų, kuriančių monetas, ieškojimai.

Ir tik Žygimanto Senojo (LDK valdovas ir Lenkijos karalius (1506–1548) laikais monetose atsiranda raitelis su skydu, kuriame dvigubas kryžius.

Vis dar kinta atvaizdo piešinys, kinta naudojamas šriftas. Tačiau Žygimantui Senajam valdant atsiranda kur kas didesnė pinigų įvairovė, imti vartoti nauji monetų nominalai. Tų laikų (visgi Renesansas) monetos tampa labai puošnios, geros kokybės. Vilniaus dabartinės Vokiečių gatvės vietoje dirbė monetų kalikai pasiekę labai aukštą profesionalumo lygį. Čia buvo kalami nuo obolų (pačios smulkiausios denaro nominalo monetos) iki auksinių por-

tugalų, aukso dukatai ir florinai. (Beje, visai neseniai Lietuvos monetų kalykla nukaldino ausinių dukatų replikas. Jų galima įsigyti už nustatytą kainą.)

Kaip tik tais laikais, valdant Žygimantui Augustui, pirmą kartą panaudotas ir 1547 m. LDK valstybės herbas. Nuo tada raitelis jau yra įkomponuotas į herbinį skydą, naudojami Gediminaičių stulpai. Šios monetos cirkuliavo ne Lietuvoje, bet atsiškaitant su užsienio pirkliais, nes buvo pernelyg vertingos, o vietinei rinkai tokių brangių pinigų nereikėjo. Arba jos buvo kaip rūmų dovanos. Tuomet Valdovų rūmai garsėjo savo didžiule prabanga, vertinga gobelenų kolekcija, retais meno kūriniiais. Žinoma, kad Romos popiežius, apsilonkęs Vilniuje. Žygimanto Augusto Valdovų rūmuose rašė, jog tokios prabangos Europoje jis nebuvo dar niekur regėjęs.

1569 metais Steponas Batoras išleido specialų įsaką, kad jau jeigu yra bendra su Lenkija valstybė, tai ir pinigai turį būti bendri. Todėl piniguose buvo kaldinamas ir Lenkijos simbolis erelis, ir Lietuvos herbas. Tuomet buvo suvienodinti ir monetų svoriai, nes lig tol lietuviškos monetos buvę sunkesnės už lenkiškas, nors pinigų pavadinimai buvo vienodi. Tiesa, šio įsako ne visuomet buvo griežtai laikomasi. Tais laikais atsirado ir lig tol nebuvus nominalas – šilingas. Vieną grašį sudarė 3 šilingai. Raitelis tuomet vėl buvo vaizduojamas be skydo su dvigubu kryžiumi.

Karų su švedais laikais valstybės iždas labai išsenka, todėl pinigai labai nuvertėja. Šilingai pirmą kartą buvo kaldinami iš vario – jų niekas nenorėjo imti. Jonas Kazimieras tiesiog įsakymo tvarka sidabrinį šilingą prilygino variniam šilingui.

Pinigai buvo kaldinami milijardiniais tiražais,

prasidėjo didžiulio masto pinigų padirbinėjimas. Net ir dabar, radę lobį archeologai stebisi, kad iki 20 procentų visų monetų buvo netikrų. Lietuviški šilingai iš padirbinėtojų buvo vežami tiesiog vežimais – nepaisant žiaurių bausmių. Krito ir kaldinimo kokybė – kartais net sunku suprasti, ar monetose vaizduojamas raitelis, ar kas kitka.

18 amžiuje, po Lietuvos padalinimo, lietuviški pinigai nustoja cirkuliuoti – juos pakeičia rusiški. Juose, suprantama, lietuviškos simbolikos net nėra ko ir ieškoti.

1831 m. ir 1863 metų sukilimų metais raitelis vėl buvo naudojamas. Lenkijos karalystės monetose greta Lenkijos erelio buvo ir mūsų raitelis.

– Muštinis, kirptukas... O kaip gimė litas?

– 1918 metais, atkūrus valstybę Lietuva savų pinigų neturėjo. Prie valstybės herbo atkūrimo dirba daug dailininkų: A. Žmuidzinavičius, A. Varnas, A. Galdikas, V. Jomantas. Jie imasi ir pinigų kūrimo. Kiekvienas jų į popierinių pinigų kūrimą įneša savo interpretacijas. Labiausiai paplito A. Žmuidzinavičiaus sukurtas valstybės herbas, jis ir buvo ilgai naudojamas.

Visą darbą, visą dainininkų kūrybą nutraukė okupacijos. Iki 1922 metų, Lietuva savos valstybės neturėjo, todėl neturėjo ir savo herbo, nereikėjo ir raitelio – nebuvo kur jį naudoti.

Nuo 1918 iki 1922 metų iš esmės niekas nepasikeičia – pinigų per trumpą laiką sukurti neįmanoma, juo labiau, kad jų nebuvo kuo padengti. Lietuvoje išigalioja „Rytų skolinamosios kasos“, vokiečių įsteigtos dar Pirmojo pasaulinio karo metais, pinigų imitacija – ostmarkė.

Kurti nacionalinius pinigus, nepadengtus niekuo, buvo labai rizikingas darbas. Aukso rezervas atsirado, tik gavus iš sovietų Rusijos 3 milijonus aukso rublių už patirtą žalą Pirmojo pasaulinio karo metais. Tai šie pinigai ir tapo pirmuoju išdu, galinčiu

A † A
AUDRIS ANTANAS
ENDRIJONAS

Mirė 2014 m. gruodžio 12 d.
Gimė 1941 m. rugpjūčio 17 d., Vilniuje, Lietuva.
Gyveno Palos Hills, IL, anksčiau Marquette Park, IL.
Nuliūdę liko: duktė Erika Ann Endrijonaitė; brolis Gintaras su žmona Audra; sesuo Danutė Pape su vyru Russell; dukterėčia Krista Soliūnienė su vyru Kastyčiu bei jų vaikai Vėjas ir Aria.
A. a. Audris buvo sūnus a. a. Salomėjos Tamošaitytės ir a. a. Viktoro.
Buvo Captain U.S. Army, Vietname. Priklausė Don Varnas American Legion Post # 986.
Velionis bus pašarvotas gruodžio 17 d., trečiadienį, nuo 3 val. p. p. iki 8 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont.
Laidotuvės įvyks gruodžio 18 d., ketvirtadienį, 9:30 val. ryto. Iš laidojimo namų velionis bus atlydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių (12:30 p. p.) velionis bus palaidotas Abraham Lincoln National kapinėse Elwood, IL.
Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.
Vietoje gėlių prašome aukoti Wounded Warrior Project.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

www.draugas.org/mirties.html

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.
Prisiminkite Draugo fondą savo testamente.
Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

padengti nacionalinę valiutą. Šie pinigai Lietuvą pasiekė 1920 m., o dar dvejus metus vyko diskusija apie tai, kaip pavadinsime savo pinigus. Vyriausybėje buvo visokių idėjų. Bene labiausiai tikėtinas pavadinimas buvo – muštiniai, o jo šimtoji dalis turėjo būti skatikas. Labai nedaug trūko, kad mes dabar būtume ilgėjęsi išeinančio muštinio, kurį pakeis euras.

Litas įtvirtintas 1922 metais, prieš tai priėmus Nacionalinio piniginio vienetą įstatymą, ir turint kitus tam būtinus įstatymus. Diskusija dėl pinigų pavadinimo vyko ir to meto spaudoje. Buvo siūloma pavadinti ir marke, ir doleriu, kirptuku, rubliu... Bet Seimo Ekonominė komisija pasiūlė trumpinį „litas“.

Lig tol galiojusios ostmarkės dar 1919 metais specialiu vyriausybės nutarimu pervadintos į auksinus – jau vien dėl lietuviško skambėjimo. Kad litas bus stabilus ir kad jis išsilaikys – niekas netikėjo, niekas nepuolė jų keistis. Ostmarkė visgi buvo Vokietijos markės vertingumo.

Tačiau tikrovė buvo kitokia – lito

kursas augo kaip ant mielių. Tie, kurie netikėjo lito ateitimi, baisiai nukentėjo, nes prarado didelius pinigus.

Kalbėjosi
Vitalius Zaikauskas

Tęsinys kitame „Draugo“ numeryje

A † A
DALĖ KOKLYTĖ LUKIENĖ

Mirė 2014 m. gruodžio 11 d. Silver Spring, Maryland.
Gimė 1937 m. gegužės 10 d., Marijampolėje, Lietuvoje.
Jos tėvai – Apolonia ir Artūras Kokliai – palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse, Justice, Illinois. Jos broliai Vitas ir Algis Kokliai mirė šiais metais. Sesuo Danutė Dirvonienė ir brolis Jonas gyvena Čikagos priemiestyje. Sesuo Lydija Vaitkus gyvena Three Oaks, Michigan.
Dalės tėvai atvyko į JAV 1951 m. ir apsigyveno Cleveland, Ohio. 1959 m. Dalė baigė College of Mount Joseph, Ohio ir 1986 m. apsigynė magistrą iš Library Science, U. of Maryland. 1964 m. spalio 6 d. Dalė iškėlė už Algio Luko Čikagoje, Švč. Mergeles Marijos bažnyčioje. Jie susilaukė dukrelių Kristinos, Loretos ir sūnaus Pauliaus. Dalė ir Algis porą metų gyveno prie Hartford, CT. 1969 m. apsigyveno Maryland, prie Washington. Ji dirbo National Library of Medicine, National Institute of Health bibliotekininkės pareigose.

Dalė visą savo laisvalaikį skyrė Amerikos lietuvių organizacijoms. Nuo jaunų dienų ji buvo skautė ir betarnaudama skautijai pasiekė Skautininkės laipsnį. Nuo 2006 m. JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė, vėliau – JAV LB Krašto valdyboje patikėtos vicepirmininkės archyvų reikalams pareigos. Dalė priklausė Lietuvių Fondo tarybai, Lietuvių katalikų mokslo akademijai, Lituanistikos Tyrimo ir studijų centro tarybai, bendradarbiavo su lietuvių bibliotekomis bei archyvu (ALKA), Putnam CT. Ji surengė daugybę kultūrinių renginių, įvairių archyvų seminarų, pvz., su Lietuvos archyvų vedėjais ir kt. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Dalė daug metų vykdavo į Lietuvą su įvairiomis programomis, siūlydama, kaip atnaujinti Lietuvos bibliotekų sistemas. Apie penkerius metus platino Amerikos bibliotekoms Lietuvos knygas.

Su dideliu liūdesiu Dievo palaimos linki šeima: vyras Algis Lukas; duktė Kristina su vyru Kevin Sullivan; duktė Loreta su vyru John McPartland; sūnus Paulius Lukas su žmona Kirsten; anūikai: Lina, Andrew, Chloe, Aleksandra, Cailin, Joseph, Elizabeth, Monika ir Noelle; sesuo Danutė su vyru Rimu Dirvonių; sesuo Lydija; brolis Jonas Koklys su žmona Barbara bei visi jų vaikai.

Šv. Mišios už a. a. Dalę bus atnašaujamos gruodžio 22 d. 11 val. ryto, Our Lady of Grace Church, 15661 Norbeck Blvd., Silver Spring, MD, 20906. Po Mišių parapijos salėje bus Dalės atminomo pagerbimas ir užkandžiai.

Velionė bus palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse, Justice, IL.

Aukas galima siųsti Lithuanian Research and Studies Center (LTSC), 5600 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636-1039 arba American Lithuanian Catholic Academy (ALKA), 37 Mary Crest Dr., Putnam, CT, 06260.

Nuliūdusi šeima

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos vicepirmininkei archyvų reikalams, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Tarybos narei

A † A
DALEI LUKIENEI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą ALGĮ, vaikus LORETA, KRISTINĄ, PAULIŲ, anūkus, artimuosius ir gimines. A. a. Dalės nuoširdumas, meilė, darbštumas ir išmintis bus vaisingi daugybę metų. Tegu ilsisi ramybėje...

LTSC taryba, valdyba ir darbuotojai

Ona Puzinauskas, gyvenanti River Forest, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

Aldona Cinga, gyvenanti Los Angeles, CA, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius tariame Jums.

Janina Mozoliauskas, gyvenanti Lemont, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos** Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) gruodžio 21 d. 10 val. r. švėsime ketvirtąjį Advento sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Po šv. Mišių kviečiame į suneštinį kalėdinį pobūvį parapijos salėje. Įėjimas nemokamas. Maloniai kviečiame visus dalyvauti. Primename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. šv. Mišios yra laikomos lietuvių kalba. Po šv. Mišių klausomos išpažintys.

■ **Gruodžio 21 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** Šv. Onos bažnyčioje (433 E. Golfwood Rd., Beverly Shores, IN 46301) šv. Mišias atnašaus tėvas Antanas Gražulis, SJ. Kalėdines giesmes atliks Šv. Onos bažnyčios lietuvių choras (vad. Revita Durtinavičiūtė). Po šv. Mišių, 2 val. p. p. Beverly Shores Lietuvių klubas maloniai kviečia pasiklausti trumpos vaikų kalėdinės programėlės. Laušime kalėdaičius, vaišinsimės Kūčių vakarienę primenančiais valgiais. Visi laukiami.

■ **Po kelių metų pertraukos, gruodžio 21 d., sekmadienį, 2 val. p. p.** Ziono Lietuvių liuteronų bažnyčioje (9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453) bus laikomos Kalėdinės pamaldos vokiečių kalba. Pamokslą sakys kun. Georg Mrochen. Giedos parapijos choras. Ateikite ir atsiveskite draugus. Tel. pasiteirauti: 708-422-1433.

■ **Kviečiame New Yorko lietuvius dalyvauti** pasaulio lietuvių žygyje „Už blaivią Lietuvą“.

Renkamės sekmadienį, gruodžio 21 d. 11:45 val. r. Williamsburgo kavinėje (po šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje, 259 N 5th Street, Brooklyn, NY 11211). Su dainomis žygiuosime į šalia esantį McCarren parką, kur vyks žvalumo mankšta su sveikuoliškų šokių elementais. Pasirūpinkite lietuviška atributika, fotoaparatu ir gera nuotaika.

■ **Gruodžio 24 d. 10 val. v. kviečiame į Bernelių Mišias** Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje, adresu 259 N 5th Street Brooklyn, NY 11211.

■ **Gruodžio 31 d. 8 val. v. – Naujųjų metų** sutikimo pokylis Pasaulio lietuvių centro Fondo salėje (14911 E 127th Street, Lemont, IL 60439). Šventinėje programoje – Algimanto ir Ligitos Barniškių atliekamos dainos, pramoginių šokių šokėjai, laimės šulinys. Bus vaišinamasi „Kunigaikščių užkeigos“ maistu, vidurnaktį – nemokamas šampanas. Dalis pelno bus skiriama liuanistiniam šventimui paremti. Bilietus užsisakykite iki gruodžio 22 d. tel. 630-673-3384, 630-240-3343 arba įsigykite kavinėse „Smilga“, „Old Vilnius“, Marquette Parko ir Brighton Parko bažnyčiose bei PLC. Rengia JAV LB Vidurio Vakarų apygarda.

■ **Gruodžio 31 d. 8 val. v. kviečiame sutikti** Naujuosius Metus su grupe „Kaukas“ (Jūratė ir Rimas Grabliauskai) Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje Marquette Parke. Informacija tel. 773-776-4600.

Ruošdamiesi Kūčioms ir Kalėdoms užsukite į „Draugo“ knygynėlį

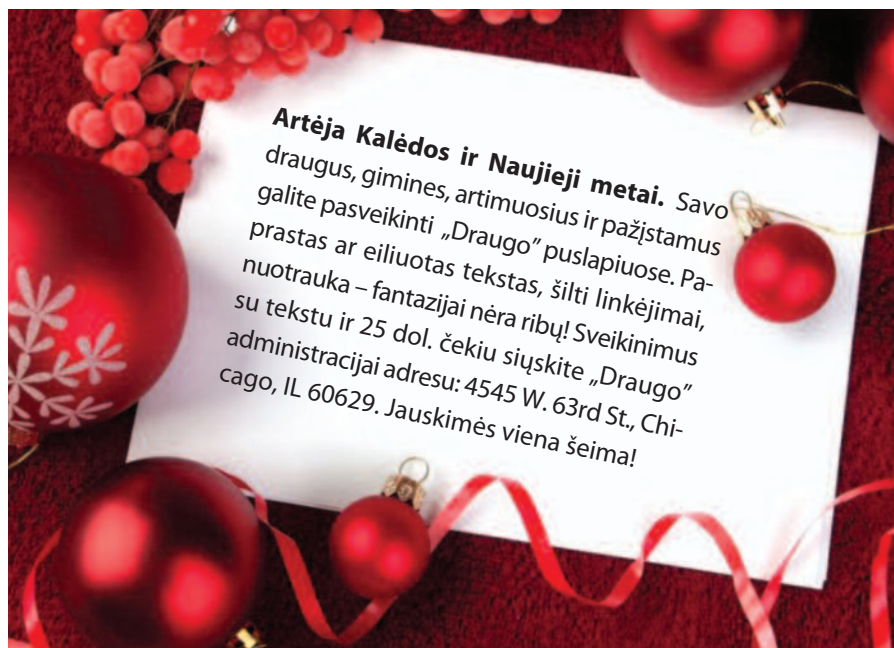
– čia įsigysite kalėdaičių, kalėdinių atvirukų, knygų, meno albumų, knygelių ir kompaktinių plokštelių vaikams. Knygynėlis dirba nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 8:30 val. r. iki 4:30 val. p. p. Tel. pasiteirauti: **773-585-9500**.

Dėmesio! Pirmą kartą Čikagoje organizuojamas 10 km žygis, skirtas Klaipėdos krašto išvadavimui bei Laisvės ir Gynėjų diena paminėti. 2015 m. sausio 11 d., sekmadienį, 1 val. p. p. išžygiuojame iš 31-os gatvės paplūdimio (31st St. Beach, Chicago, IL 60616). Sugrįžę stiprinsimės kareiviška koše ir karšta arbata. Nepamirškite lietuviškos atributikos. Tel. pasiteirauti **773-899-1067**.

2015 metų Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos (ALGS) rengiama **tradicinė slidinėjimo išvyka vyks nuo kovo 30 d. iki balandžio 5 d. Snowbird Ski Resort, 9320 S. Cliff Lodge Dr, Snowbird, UT 84092**. Daugiau informacijos: dmb@aspenconsul.com

**PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“**

Kviečiame visus, didelius ir mažus, į tradicinę šventę „Lietuviškos Kalėdos“. „Genio“ liuanistinės mokyklos vaikų pasirodymas. Vakaro svečias – Kalėdų senis (tėveliai, prašome pranešti elfams, kad atneštų dovanų su vaiko vardu ir pavarde). Šventė vyks gruodžio 20 d. 5 val. p. p. Oakwood Athletic Club, 4000 Mt. Diablo Blv., Lafayette, CA, 94549.

2015 m. gegužės 2 d., šeštadienį, Pasaulio lietuvių centre, 14911 127 St., Lemont, IL 60439 įvyks **52-asis metinis Lietuvių Fondo narių suvažiavimas**. Suvažiavimo metu bus renkamas trečdalis LF Tarybos narių trejų metų kadencijai, t.y. 5 (penki) nariai ir 3 (trys) Kontrolės komisijos nariai vienerių metų kadencijai. **Kandidatų į LF Tarybą ir Kontrolės komisiją siūlymai priimami iki 2015 m. vasario 15 d. Daugiau informacijos – www.lietuviufondas.org**

Naujasis LR garbės konsulas – New Orleans

New Orleans, LA įsteigtas dar vienas Lietuvos Respublikos garbės konsulas. Garbės konsulu čia paskirtas generolas leitenantas Richard Mills. R. Mills, priklausantis JAV Marinams (jūrų pėsčtininkų korpusui) nuo 1975 metų, lankėsi Lietuvoje ir tarnavo lietuviškuose daliniuose užjūryje.

Nuotraukoje (iš k.): LR garbės konsulas Aspen, CO dr. Jonas Prunskis, Jackie Clarkson, LR garbės konsulas New Orleans, LA generolas leitenantas Richard Mills ir LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis R. Mills namuose priėmimo metu gruodžio 14 d., garbės konsulato atidarymo išvakarėse.

Dr. J. Prunskio nuotr.